

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA DIAKONÁT

cena 25 Kč

ročník 94

7+8 / 2018

Evangelický měsíčník

- 13** Diakonát – přežitý, nebo dosud nezrozený?
- 27** Synod 2018
- 55** Diakonie: restaurace Klobouk v Litoměřicích
- 59** Rozruch kolem prohlášení synodu

Čas léta

foto: Zdeněk A. Eminger

ÚVODNÍK

3 Léto v rozpuku – *D. Ženatá*

AKTUÁLNĚ

TÉMA

7 Biblická úvaha – *R. Kučerová*

8 Kalich ve vzpomínkách Jana Mazla
– *J. Plíšková*

12 Diakonická služba – *Š. Brodský*

13 Diakonát – *K. Šimr*

15 Rozhovor s diakonem L. Vrajem
– *D. Ženatá*

18 Diakonika – *B. Baštecká*

21 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

27 Synod v Litomyšli – *J. Hofman*

31 Sté výročí a Čeněk Dušek
– *L. Roskovcová, J. Plíšková*

34 Archiv ČB v digitální knihovně
– *D. Ženatá*

36 Zahrajte si Christivity! – *D. Ženatá*

38 Farářem na vzdálené Ukrajině
– *M. Erdinger*

43 Zejfartovo dílo na jihu Moravy
– *J. Kirschner*

45 Aspekty hymnologické práce
– *L. Moravetz*

EVANGELIZACE A MISIE

48 Přeštice – *J. Satke*

50 Jak žijí malé korejské sbory
– *L. Korpa*

53 Nýřany – *L. Korpa*

DIAKONIE

55 Dobře se najíst do sta korun
– *A. Šůra*

57 Medaile vděčnosti pro M. Běťáka
– *P. Hanych*

SLOVO

59 Rozruch kolem prohlášení synodu

61 Kniha o životě psaná ze života
– *R. Čunderlíková*

62 Setkání s šumavskými samotáři
– *D. Ženatá*

65 Sloužím, tedy jsem – *Š. Brodský*

ÚVODNÍK

Léto v rozpuku

Celý květen a červen zažíváme letní počasí. Na začátku školních prázdnin máme za sebou již třešně a jahody trhané v květnu i letní bouřky a předčasně zlátnoucí obilí. A ještě celé dva měsíce léta před námi!

V historické části rubriky Téma, kde se po celý rok vracíme k sto letům existence naší církve, se tentokrát věnujeme událostem spjatým s knihkupectvím a vydavatelstvím Kalich, sídlícím v Husově domě od roku 1920. V rubrice Moje církev představujeme v souvislosti s výročím volně přístupný archiv Českého bratra v digitální verzi Moravské zemské knihovny. A do třetice se stého výročí dotýkáme příspěvkem o výrazné a výjimečné osobnosti, kazateli a pedagogovi Čeňku Duškovi, který horlivě pracoval pro sjednocení, ale nakonec se ho nedožil.

Kromě pravidelných rubrik najdete v letním dvojčísle i občasnou rubriku Evangelizace a misie. Na příkladu sborové práce v Přešticích, vzkříšení života v kazatelské stanici v Nýřanech i příspěvkem o dojmech z cesty po malých korejských sborech docházíme k nadějnému výhledu, že i dalších sto let evangelická církev bude žít tam, kde se dva neb tři sejdou a Kristus bude uprostřed nich.

Rozruchu kolem prohlášení letošního synodu se věnujeme v rubrice Slovo. Pro ty, kdo s ústředím církve na toto téma korespondovali, ať už přes webové stránky, facebook, nebo e-mail, to bude snad tečka za debatou.

Inspirativní prázdninové čtení přeje všem

Daniela Ženatá

Zástupci církve na cestě po USA

Začátkem června začala třítýdenní cesta zástupců Českobratrské církve evangelické po Spojených státech amerických.

Delegace, kterou tvořili synodní senior Daniel Ženatý, vedoucí ekumenického a zahraničního oddělení ústředí ČCE Oliver Engelhardt a náměstek ředitele Diakonie ČCE Štěpán Brodský, zamířila nejprve na pozvání Evangelické luterské církve (ELCA) do La Crosse (ve státě Wisconsin).

Historie setkávání s tímto společenstvím se píše už od roku 2016, kdy církevní okres v oblasti La Crosse hledal nové partnerství s členskou církví Luterského světového svazu ve střední Evropě. Delegáti z USA si nakonec vybrali právě Českobratrskou církev evangelickou a v červnu 2017 do České republiky přijeli. Nahlédli do historie a současného života naší církve a projevíli zájem prohlubovat kontakt i do budoucna. Na základě toho pak pozvali českou delegaci do své domoviny, aby zde obě strany nyní podepsaly oficiální partnerskou dohodu o další spolupráci.

Cesta pokračovala setkáním ve společenstvích, která mají různé vazby na českou evangelickou tradici, a to především s Presbyteriální církví v USA. Daniel Ženatý navštívil teologický seminář

v Austinu (Texas), kde je stále živá otázka pomoci uprchlíkům na americko-mexické hranici, O. Engelhardt se vydal do několika sborů v Marylandu a New Yorku.

„Záběr křesťanského angažmá je neuvěřitelný,“ popisuje synodní senior práci s uprchlíky na hranici s Mexikem. „Pomoc se stravováním, nabídka pomoci tlumočení, otevření kostelů i během týdne, organizování bohoslužeb pro uprchlíky jiných vyznání, pomoc v orientaci na letišti, ve městě, vyplňování formulářů, dokumentů, spontánní časté modlitby. Za naši církev i za sebe jsem jim vyjádřil skutečně hlubokou úctu a vděčnost,“ napsal D. Ženatý z texaského Austinu. Na závěr cesty se potom zúčastnil valného shromáždění Presbyteriální církve USA v St. Louis.

Noví kazatelé Českobratrské církve evangelické

Před komisí pro hodnocení absolventů vikariátu za předsednictví Dalibora Turečka se 18. června konaly závěrečné pohovory osmi budoucích farářů a jednoho jáhna. Roční práci zájemců o kazatelskou službu hodnotí jejich

mentoři, u nichž vikariát či jáhenskou praxi absolvovali. Dále se hodnotí účast na katechetickém, homileticko-liturgickém a pastoračním semináři a zadaná písemná práce.

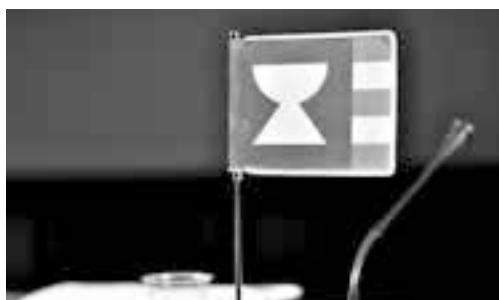
Po rozhovoru se synodní radou a na doporučení komise převzali všichni adepti Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře/jáhna ČCE. Úspěšnými absolventy vikariátu 2017/2018 a posilou farářských řad jsou Tomáš Jun, Jan Mikschik, Anna Peltanová, Alžběta Hanychová, Jan Lavický, Martin Bánoci, Iva Květonová a Jan Hrudka. Jáhenskou praxi splnil Petr Haška.

Srdečně blahopřejeme!

Podpora diakonických a rozvojových projektů pro r. 2019

Synodní rada schválila výzvy Grantového systému ČCE na rok 2019. Diakonické a rozvojové projekty mají pomáhat:

- s budováním sborového zázemí, s rozvojem společenství a služeb, sborem poskytovaných;
- s misijním dílem (výchova a vzdělávání, nízkoprahový přístup k evangeliu);
- s diakonickou prací (pomoc potřebným).

Z prostředků lze financovat například úpravu společenských prostor, topení, pořízení hudebních nástrojů nebo třeba zpřístupnění kostelní věže, fary apod.

Snahou je věnovat na diakonické a rozvojové projekty z finančních náhrad každoročně 18,5 %. Pro rok 2019 činí celková alokovaná

částka 7,8 mil. Kč. Výzvy jsou směřovány do týchž oblastí jako v letech 2017 a 2018 (rozvoj sborů, výchova a vzdělávání, diakonická práce, evangelické tábory pro děti a mládež).

Kromě toho bude přibližně milion korun rozděleno mezi senioráty a určeno na tzv. mikroprojekty. Senioráty částky rozdělí mezi žadatele z řad svých sborů.

Uzávěrka podávání žádostí bude podobně jako v loňských letech koncem září.

Informace z jednání synodu přinesl web

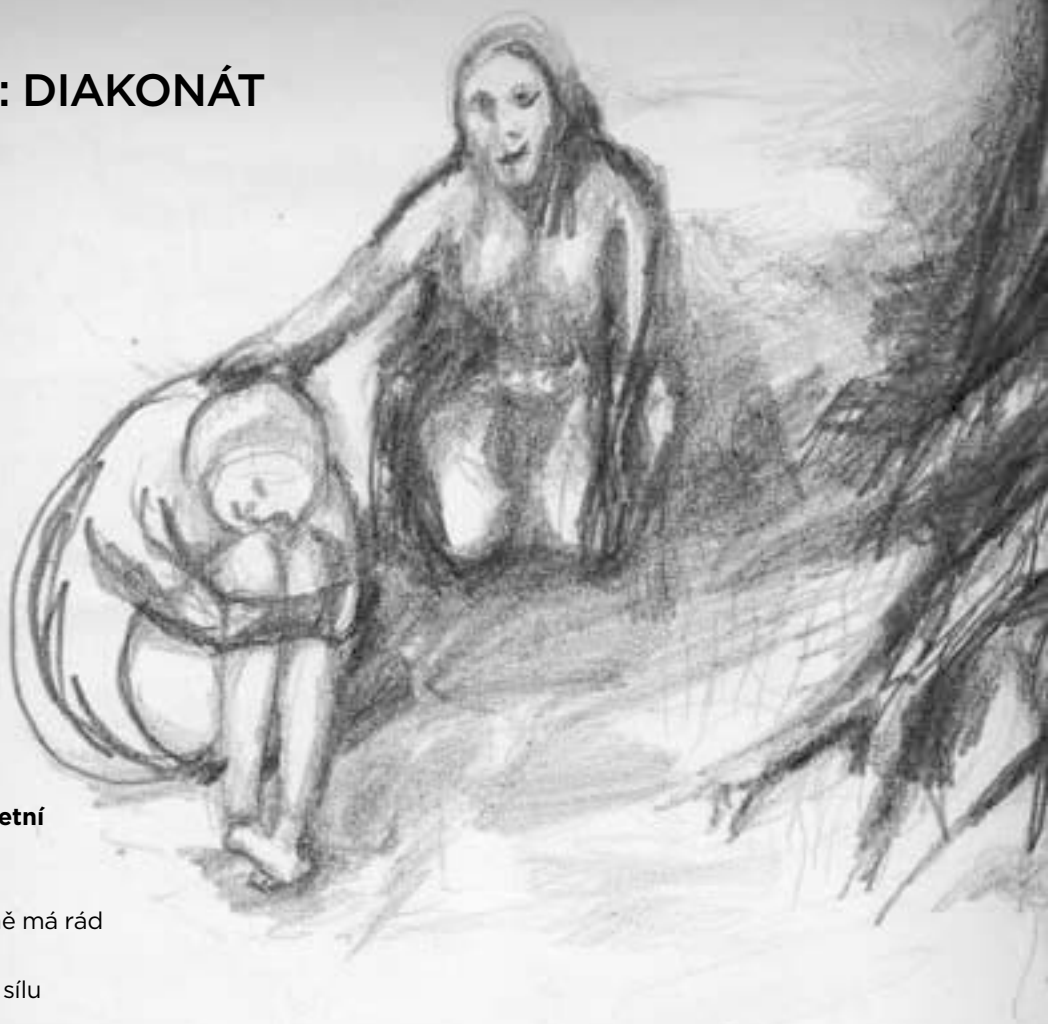
Na přelomu května a června ožila webová stránka www.synodcce.cz. Synod ČCE se letos konal v areálu litomyšlského Zámeckého návrší a přinesl několik zásadních usnesení. A tak tato stránka přinesla zpravodajství z jednotlivých jednání.

Synod například schválil stavbu dvou nových evangelických školních budov: v Praze 7 v Holešovicích a v pražských Modřanech. Dále debatoval o navýšení repartic, nové agendě, o připravovaném strategickém plánu církve Reformanda 2030 a o dalších ideových záměrech.

Podrobné výstupy naleznete před vyhotovením a verifikací oficiálního zápisu na výše uvedené stránce. Zde také můžete zhlédnout záznam úvodní bohoslužby a fotografie z průběhu synodu.

TÉMA: DIAKONÁT

modlitba letní

věřím

Pán Bůh mě má rád

z toho žiju

to mi dává sílu

v té síle vycházím ze sebe ven

klepu na dveře toho druhého

a snažím se rozumět

co potřebuješ?

jak ti mám říct

že i tebe má Pán Bůh rád?

rukama nebo ústy?

skutek lásky se prolíná se skutkem slova

prosím Pane Bože

abychom se potkali jako spolulidé

abychom se v očích druhého

setkali s tebou

modlitba Lenky **Ridzoňové**

kresba Kateřina Urbánková

Nikdy ti nikdo nevezme, cos někomu daroval

Pouštěj chléb svůj po vodě, po mnoha dnech se s ním shledáš. (Kz 11,1)

Nic nesplete člověka tolik jako jméno vesnice. Řekli byste Dejvice – to přece znamená dej více. Tam se asi lidi předhánějí v rozdávání.

Vůbec ne. Lakotili, hamonili. Škrtili, škudlili a byli krkouni. Nejlakomější držgrešle byla Barka, farářova kuchařka. Nejenomže schraňovala šlupky od buřtů a šila z nich záclony, nejenomže se do zrcadla ani nepodívala, aby se neopotřebovalo, ale byla to ona, co tenkrát, když jela do Loun dostavníkem, místo jízdenky chtěla si nechat koleno vrtat, k čemuž nedošlo jen proto, když kočímu to koleno ukázala – raději ji nechal jet zadarmo, než by zneužil nebozez.

A téhle Barce povídá farář: „Co kdybychom to druhé prase dali...“

„Ani pomýšlení...!“

„Počkejte Barko, myslel jsem na učitelovic, mají tolik dětí a nám jeden čuník stačí.“

„Proč mají tolik dětí? To je jejich věc!“

„Aco má ten člověk dělat? Z lakoty tu lidé ani děti nemají, a on, aby měl v té škole koho učit, musí být samozásobitel.“

„Tak mu dáme vejslužku, když už musíte rozhazovat, velebný pane.“

Jan Werich mistrně popisuje, co se s člověkem stane, když v jeho životě dostane vrch myšlení – to se mně nevyplatí a to se mně vyplatí.

Vyplatí – z toho něco mám.

Nevyplatí – z toho nic pro mě nekouká. Když člověka popadne lakomství.

Rozdělit se s učitelovic se nevyplatí...

Ale vyplatí se je špehovat – jak to, že se jim kouří z komína a jak to, že učitelovic děti mají najednou mastné brady?

A na té Barce vidíme, že to, co se jí vyplatí, i to, co se jí nevyplatí, vyjde nastejno. Nikdo ji nemá rád. Nikdo se s ní nepřátelí. A ona nikdy nemá ničeho dost. Co s takovým nepřejným člověkem, který od

rána přemýšlí jenom o tom, co se mu vyplatí, a co už ne? Jak druhého využít ve svůj prospěch?

Takový člověk nakonec škudlí i na sobě. Ani sám se sebou se nepřátelí. Nakonec i k sobě se chová tak, že přemýšlí, jestli se sám sobě vyplatí, nebo ne.

Biblická kniha Kazatel nám nabízí úplně jiný pohled na život. Velmi osvobozující.

„Pouštěj chléb svůj po vodě, po mnoha dnech se s ním shledáš.“

Taková hloupost, taková lehkomyšlnost!

„Pouštěj chléb svůj po vodě a nikdy už ho neuvidíš,“ řekla by lakomá Barka.

Kazatel dodává zvláštní vysvětlení: Když dáš příliš na vítr, nikdy nezaseješ.

A když budeš pořád sledovat mraky, nikdy neskldíš.

Opanuje tě strach, že budeš mít v životě něčeho málo.

Nehleď na vítr a zasej. A nehleď na mraky a sklízej. A pak upeč chleba a pusť jej po vodě.

A rozdej svůj díl mezi sedm, ba i osm. Nikdy nevíš, co zlého se na zemi stane. Nikdy nevíš, jak svým přejným postojem můžeš změnit život druhého člověka, ale i svůj. Jak to zlé můžeš na světě zvrátit k lepšimu. Rozsvítit temnotu. Nikdy ti nikdo nevezme, cos někomu daroval.

A začni s tím hned zrána a nepřestaň až do večera.

Nestrachuj se, jestli se ti to vyplatí. Možná po čase. Kdoví.

Nestrachuj se, že o něco přijdeš, že zchudneš.

Možná kvůli příteli přijdeš o peníze, ale je to lepší, než kvůli penězům přijít o něj.

To dělá člověka boháčem. Že se podělí.

O chleba. Najednou je dost pro všechny.

I o radost. Sdílená radost se zvětšuje.

I o smutek. Sdílený smutek se zmenšuje.

Rut Kučerová, jáhenka v Lozicích

Kalich ve vzpomínkách Jana Mazla

K historii Husova domu patří neodmyslitelně i knihkupectví Kalich

V naší církvi věhlasné knihkupectví Kalich vzniklo v říjnu roku 1920 a v „Kalendáři česko-bratrském na rok 1920“ (dnešní Evangelický kalendář) o něm stojí:

„Kalich, knihkupecká a vydavatelská akciová společnost v Praze ustavuje se právě s kapitálem K 200.000 – (v akciích po 200 K). Má za účel zřízení knihkupectví, nakladatelství, knihtiskárny, provozování živnosti grafické, litografické a reprodukční, obstarávání insertů, obchod novinami, papírem a psacími potřebami, zřizování knihoven a půjčování knih za odměnu, otvírání pobočných závodů v tuzemsku a agentur v cizině.“

V cyklu článků o historii Husova domu, v Českém bratru č. 12 z roku 1998, byl uveřejněn také text Jana Mazla s názvem Nesnadné začátky Kalicha.

Přípravný výbor, který čítal 13 osob, tvořili také František Hrejša a Josef Souček.

Tato slova však mají být jen úvod k článku, jehož smysl spočívá v něčem jiném. Formou velmi osobních vzpomínek bychom vám rádi představili významného a dlouholetého, vlastně jednoznačně nejvíc věkovitého pracovníka tohoto knihkupectví, Jana Mazla.

Jan Mazel (1910–2002) strávil mezi knihami, s malou přestávkou, kdy pracoval jako vychovatel v sirotčinci, celý svůj život. Narodil se na jižní Moravě a jeho první knihkupecké místo bylo ve Velkém Meziříčí; tam začal působit v roce 1924. V roce 1927 byl ve Velkém Meziříčí založen i evangelický sbor a pan Mazel tam mohl začít docházet: „Maminka mně řekla, že mně v tom nebrání, ale že bych to měl říct svému kmotru u bířmování p. Trnkovi. On proti tomu nic neměl, a tak jsem se rozhodl definitivně k přestupu. Pan farář mně dal tiskopis, který se posílal na hejtmanství, tak jsem poslal přihlášku, která mně byla třikrát vrácena,

už nevím přesně proč, ale já jsem se neodradil a konečně jsem dostal potvrzení, abych to na farním úřadě česko-bratrské církve evangelické odevzdal sám. Tak jsem se v r. 1930 stal řádným členem a nikdy jsem toho nelitoval. V tamějším sboru jsem prožil mnoho krásných chvil a sbor se mně stal novým domovem.“

1. ročník evangelického kalendáře z roku 1920

Na konci roku 1932 se Jan Mazel přestěhoval do Prahy a po čase začal pracovat v knihkupectví Kalich; posléze se stal jeho vedoucím. Jak sám říkával, „kupčil“ v Kalichu plných padesát let. Ještě dlouho po listopadovém převratu přicházel na uvádění nových knih, často s taškou jablíček, vypěstovaných na chalupě na Chlumu. O Kalich se živě zajímal do konce svého života.

Za protektorátu

Netrvalo dlouho a zachvátila bouře i naši vlast. Bylo to v roce 1938; 28. října šel Jungmannovou ulicí průvod, zastavil se před Husovým domem, vzhlížel na Kofránkovu sochu Jana Husa a počal zpívat „Kde domov můj“. Všichni stáli důstojně a smekli klobouky, jen asi pět mužů nesmeklo

a právě důstojně se nechovalo. Po přezpívání upozornili někteří z účastníků přítomnou policii, která průvod doprovázela. Policie tyto muže zjisti-
tila, bezradně se na průvod podívala a pokrčila
rameny, že jsou to provokatéři. Tak začala nová
doba temna.

Zabavení knih

Dostávali jsme smutné zprávy z pohraničí, far-
níci opouštěli místa a stěhovali se do vnitrozemí.
Přišel rok 1939, patnáctý březen se stal koncem
klidu. A to jsme počali cítit i v Kalichu. Jednoho
dne přišel muž z komisařství s příkazem prohléd-
nout celý sklad. Vyřadil všechny autory anglické,
americké, ruské a naše autory Olbrachta, Maje-
rovou a jiné. Zdržel se u nás několik dnů, knihy
složil v zadní místnosti na stůl. O pár dnů později
přišli dva, šofér a s ním jeden muž nevyhlížející
inteligentně, který spustil německy. Pokrčil jsem
rameny a šofér říká česky, že si jedou pro zabave-
né knihy. Vydal jsem jim je, ale poněvadž byly ve
sklepe, musel jsem dobře hlídat, aby nevlezl ten
muž dál, kam jsem před několika dny přestěhoval
knihy z Ymky. Smutně jsme se dívali na nákladní
auto plné knih v kožené vazbě i brožované, které
na něj házeli přímo vidlemi.

Kruté poměry

Špatné zprávy přicházely denně. Jaroslav Šim-
sa neúnavně rozdával „detektivky“ s obsahem
propagačních letáků. Jednoho dne však přišla
zpráva, že již nepříjde, byl zatčen a odvezen do
koncentráku. Tajemník Kostnické jednoty br.
Mareš byl také zatčen a již se nevrátil. Na Vino-
hradech bydlel Ing. Satran, učil na obchodní aka-
demii. Přišel jednou do Kalicha, a protože jsme se
dobře znali, řekl mně, že by mohl přinášet nějaké
letáky. Vždycky jsem je rozdával, mohly se mně stát
osudnými. Za nějaký čas jsme se dozvěděli, že
Ing. Satran byl zatčen a popraven.

Pak jsme se dozvěděli, že byl zatčen tajemník
Ymky, redaktor Valenta. Byl krutě vyslýchán,
a když nevyzradil jména, o která jim šlo, před-
volali jeho rodiče, a i když před nimi nic nepro-
zradil, před jeho očima je popravili. Zatkli faráře

Opočenského z Kláštera; až do konce války byl
v koncentráku. Byl to otec Milana Opočenského,
profesora Komenského fakulty evangelické. Po-
něvadž za svého působení na faře studoval ještě
mimořádně lékařství, byl v mnoha případech za-
chráncem nemocných trestanců a také zachránil
život arcibiskupu Beranovi.

Smutné, ale i radostné zprávy se v Kalichu
soustřeďovaly. U nás si byl každý vědom toho,
že se nemusí bát mluvit. Kalich se stal opravdo-
vým útočištěm těch, kteří žili v beznaději. Nebylo
to totiž jen obyčejné knihkupectví, chtěli jsme
opravdu pomoci a posloužit. A tak se stalo, že
k nám přicházeli mnozí pro útěchu, snad jsme
ji i leckomu poskytli. „U vás je v tom světovém
chaosu úplná oáza,“ prohlásil jednou knihař
Vozáb, který pro nás vázal. „Já k vám rád cho-
dím, protože tady se nenaříká a člověk pozná, že
není všemu konec.“ Museli jsme se snažit, aby se
taková důvěra neztratila.

Oáza naděje

Netrvalo dlouho a byl jsem volán na tehdejší
magistrát, že mám jít do říše. Přišel jsem do
kanceláře, seděl tam mladý úředník a řekl mi:
„Vy jste v knihkupectví, to byste mohli mít...“ –
říkal nějakou knihu, která právě vyšla a nebyla
již v prodeji. Já jsem mu odpověděl, že tam ještě
jedna bude, a on: „Doneste si lékařské potvrzení
a přijďte za mnou, nějak to uděláme.“ V té době
k nám chodil pravidelně Dr. Chlebníček, který se
stal naším lékařem pro všechny a ten mně sje-
dnal prohlídku, odkud jsem si odnesl potvrzení
a podnik to stálo tu knížku. Úředníkovi jsem
dal to lékařské vysvědčení a on celou záležitost
zlikvidoval.

Museli jsme se ale starat o to, abychom závětrí
a oázu klidu, jak se říkalo, udrželi. Kalich zůsta-
val jako zázrakem. Kupovali jsme, co se dalo, tak
jsme si mohli získat zásoby do prodeje. Tiskly se
nové zpěvníky a bible, a tak jsme přetrvali. Mohli
jsme se věnovat církevním podnikům, jako byly
evangelické nedělní besedy v Husově domě, taky
jsme byli nepřímě angažováni v evangelickém
klubu na Vinohradech, který vedl tehdejší ►

vikář Miloš Bohatec, far. Jerie, Vladimír Čapek, far. Pospíšil. Organizační stránkou byl pověřen Jan Filipi, otec prof. Pavla Filipiho. Řeknete, že to s Kalichem nemá nic společného, ale to je právě ono, že jsme díky tomu až do konce války vydrželi. Škoda, že nás plno z těch dobrých lidí opustilo. V pětáctýřicátém roce jsme s radostí vítali svobodu, ale na jak dlouho?

Nakladatelství „Kalich“ v Praze
Jungmannova 15, jest českobratrská akc.
společnost přátel českob. literatury, je-
se ustavila v říjnu 1920 za účelem ob-
novy a posílení vydavatelské činnosti,
sloužící vzrůstajícím potřebám písem-
nictví českobratrského. Upsaný kapitál činí
200.000 K po dvěstěkorunových akciích.
Obchodní místnosti společnosti jsou
v Husově domě.

Počátkem 1922 počne vycházeti revue
českého náboženského života
„Kalich“. Číslo 1. bude včas avisováno
v listech českob.

K vánocům 1921 vyjdou
Ch. Wagner: Povídky a žerty pro děti
a obrázky. Wigginová: Paměti z
vlasti. Povídky. Pícl. B. Sládek. Mladý
dělník. Obrázky. Pro děti.

text ke Kalichu z kalendáře 1920

A ještě konec války

Volal jsem našemu p. řediteli Janu Rumlovi, řediteli Sporobanky, který se stal ředitelem Správní rady Kalicha, že jsme nechali Kalich zavřený, a on mně řekl, abychom neotvírali knihkupectví, dokud nenastane klid. Říkal, že se dívají na americké tanky, které zastavily na Smíchově proti jejich oknům. Taky jsme se pokusili o nějakou revoluční činnost. Vytrhávali jsme dlažební kostky a na kraji Karlovy ulice stavěli barikádu. V Klementinu byli partyzáni různých národností a my jsme jim vařili v prádelním hrnci bramboračku. V noci jsme měli v domě na dvoře službu. Každý jsme dostali revolver; já jsem měl revolver poprvé v životě v ruce a musím se přiznat, že jsem s ním neuměl zacházet.

Konečně se ohlásila kapitulace, ale na půdách se usadili mladí Hitlerjugend a po kolemjdoucích stříleli. Když jsem se vracel domů, dostal jsem se do shromáždění lidí, které táhlo k Prašné bráně. Před Obecním domem stál velký vůz „platoňák“ a na něm seděli ruští vojáci a před vozem u zdi na kandelábru visel člověk v esesácké uniformě za nohu hlavou dolů a hajloval. Slyšel jsem, jak lidé nadávají. Pod ním byl zapálen oheň. Přede mnou šla žena s čtyřletým děvčátkem, které vyzdvihla nad hlavu a říkala mu: „Podívej se na toho vraha.“ V té chvíli se mně podařilo nějak z toho davu vymotat a jít domů. Po cestě jsem si říkal, že takové čtyřleté dítě již docela chápe a takový zážitek mu zůstane v paměti; když vidělo člověka, který visel hlavou dolů a pod ním oheň a toho, co ten oheň obsluhoval, koho asi děvčátko myslelo tím vrahem? Lidé tam vykřikovali, že našli v kapse toho esesáka lidské oči a ožývala se mnohá otřesná slova. A taková byla nálada dosti dlouho. Když jsme asi po třech nedělích otevřeli Kalich, navštívili nás dva cizinci, špatně mluvili anglicky. Ptali jsme se jich, proč nemluví německy, když němčinu ovládají, a oni nám odpověděli, že se na Václavském náměstí ptali německy, kde je Jungmannova ulice a Husův dům a dostali pár facek.

Tak skončila válka a my jsme byli vděční, leckdo se domníval, že spolupráce s komunisty půjde, i když se ožývaly hlasy varovné. Po volbách ještě komunisté nebyli na vrcholu. Mnozí, kteří se klonili k levici, volili tehdejší sociální demokracii. Byly tam mnohé známější osobnosti jako Vojta Beneš, bratr prezidenta. Ale stala se katastrofa a členové sociální demokracie byli bez vlastního vědomí převedeni do komunistické strany. V té době k nám do Kalicha přišel starší pán a prosil nás, může-li si od nás zatelefonovat. Byl to Vojta Beneš, řekl, že jeho telefon je odposloucháván. Vyprávěl, jak je doma přepadli soudruzi agitátoři a co při jejich návštěvě prožil a že se proto nechce doma zdržovat a je moc rád, že si mohl od nás zatelefonovat. Říkal, že se nedá opít rohlíkem jako bratr Eda. Za 14 dní jsme se dozvěděli, že odletěl do Ameriky.

prodejna Kalicha v Husově domě dnes

K počátkům osvobození

Na krátkou dobu se vrátil z Ameriky profesor J. L. Hromádka. Při jeho návštěvě v Kalichu se ho sestra Kafková ptala, jestli se brzy vrátí do Prahy a co rodina. Tehdy jí odpověděl, že ještě nejsou rozhodnutí, kdy to bude. Týž den měl v Husově domě přednášku, která byla velmi navštívena. Právě v té době vyšly v malém vydání *Dějiny VKSB*. Pan profesor ve své přednášce doporučoval, aby si je každý z posluchačů dobře přečetl, aby věděl, co nás čeká. V té době pan profesor napsal knížku *Mezi Východem a Západem*, ve které objasňoval pravou situaci. Měla vyjít v Kalichu ještě před prvními volbami, ale byla zdržována úřady a vyšla až po volbách. Když se potom Hromádka vrátil již natrvalo do Československa, stal se děkanem Bohoslovecké fakulty a snažil se církev chránit.

Tehdy se ve velkém sále v Husově domě konaly různé přednášky, dokonce tam měl jednu i Zdeněk Nejedlý a jednou odpoledne na pozvání Kostnické jednoty přednášel Jan Masaryk o Masarykově rodině. Sál byl naplněn, i když bylo krásné odpoledne a Jan Masaryk zahájil svou přednášku slovy: „Takové krásné počasí a vy jste přišli poslouchat moje řeči.“

Poněvadž byl Husův dům uprostřed Prahy, zdálo se, že sál by se mohl zalíbit komunistům. A tak

jej synodní rada nabídla bohoslovecké fakultě jako knihovnu, která se do Husova domu nastěhovala, a tak byl sál zachráněn.

Národní podnik Kniha nás nespokl

Události se rychle měnily a došlo k vítězství komunistické totality. O tom se mnoho psalo, takže by bylo zbytečné se u toho zdržovat.

Správní rada Kalicha byla zrušena a ředitel už nebyl p. Ruml, ale syn faráře Nováka Miloš, který byl zaměstnán v Ústřední radě odborů. Nejdříve se rozhodovalo, budeme-li přerazeni do národního podniku Kniha, ale stali jsme se účelovým zařízením synodní rady. Přesto jsme museli dělat všechno, co dělali v Knize. Postup byl takový: Nejdříve přišel od Knižního velkooobchodu celoroční plán, kde jsme objednali počet těch knih, které měly v tom roce vyjít. Nemohli jsme ale počítat s tím, že ten počet dostaneme. Místo sta výtisků objednaných jsme dostali jen deset. Proto byly takové fronty, když něco pořádného vyšlo.

Doba normalizační

Pak jsme prožívali novou okupaci, přijely tanky. V Kalichu jsme zůstali v obchodě jenom tři a protože neštěstí nechodí po horách, v jednom týdnu se stalo, že sestra Kafková byla raněna mrtvicí na levou stranu a bratr Klobouček na pravou. Oba dva byli v nemocnici a já jsem zůstal v obchodě sám. Blížil se mně taky čas důchodu a hledal jsem náhradu, ale nebylo kde. Věděl jsem, že z nich se už ani jeden nevrátí. Ale stalo se, že přišla jedna bývalá sdruženka od Klimenta se svoji neteří, která byla ze Svitav, jestli by mohla být u nás zaměstnána. Byla to Miluška Dudová, která mě tehdy zachránila. Zůstala věrna Kalichu do dneška, sice není již v obchodě, ale vykonává redaktorskou práci ve společné kanceláři s ředitelkou Emou Suchou, která nastoupila před lety, když odešel do důchodu Dr. František Laichter. Když už se všechno urovnalo, předal jsem v r. 1972 žezlo br. Smetanovi a ještě několik let jsem jen brigádníčil. Nyní se občas do Kalicha podívám a jsem rád, že se jim vede dobře.

Autentické vzpomínky Jana Mazla zpracovala

Jana Plíšková

Horizont Božího království je (měl by být) horizontem služby diakonické.

Vše, co bylo rozděleno, se znovu schází

V této perspektivě je diakonie anticipace „nového řádu všech věcí. Není to zmírňování nouze, ošetřování ran a sociální kompenzace, nýbrž předjímka nového života, nového společenství svobodného světa. Bez této perspektivy království Božího se diakonie stává bezmyšlenkovitou láskou, která jen kompenzuje. Bez diakonie se však naděje Božího království stává utopií bez lásky, která jen klade požadavky a obžalovává“.

Čtyři hodnoty Diakonie ČCE:

milosrdenství
fortelnost
společenství
naděje

Když Ježíš blahoslaví chudé a jiné trpící, znamená to, že oni nejsou primárně objekty dobročinnosti, nýbrž „soudruzi v Božím království“, bratři (a sestry) Syna člověka (Mt 25). Mají tedy být respektováni v této své výsostné důstojnosti, jako subjekty, nikoli jako objekty našeho soucitu. „Před veškerou pomocí stojí společenství a před veškerou péčí přátelství... Boží království s Ježíšem nacházíme tehdy, když vstupujeme do společenství s chudými, nemocnými, truchlícími, provinilými, když je uznáváme za spoludědice Království a jsme jimi přijati za bratry (a sestry).“

Překonávání bariér

Jinak řečeno: V diakonické práci v Ježíšově smyslu je překonáváno vše, co odděluje (zdravého od nemocného, postiženého, troskotajícího, vězněného atd.), je restituováno společenství všech, kdo se mají stát dědici království Božího. To je specifický rys křesťanské diakonie: Moment, který ruší vztahy dominance a závislosti ve prospěch společenství. „Diakonie pracuje

na překonávání bariér – bariér v člověku, mezi lidmi, mezi lidmi a Bohem... Vše, co bylo rozděleno, se znovu schází.“ Tak rozvažuje Pavel Filipi nad myšlenkami Jürgena Moltmanna (viz publikace *Čtvrtstoletí obnovené Diakonie*).

Dějiny nahlíží teologické uvažování o diakonii z různých pozic. Jednou nám staví před oči onen horizont, podruhé zase statut postavení diakonického člověka, člověka sloužícího, člověka, jemuž se služba stala životním posláním (viz Theodor Fliedner). Podobně uvažuje i John N. Collins, když interpretaci pojmu diakon uzavírá slovy: „Je to pověřenec, nositel delegované autority, jehož úkolem je, aby byl mediátor mezi

společností zdravých a komunitou potřebných.“ Když v ČCE přemýšlíme o roli diakona a postavení diakonátu, jako bychom pokračovali v této diskusi, která osciluje mezi institučním titulem a čestným (tichým) označením toho, který poslání naplňuje.

Čtveřice hodnot

Poslání a smysl své práce Diakonie ČCE dnes vyjadřuje ve zkratce čtyřmi hodnotami, které církevní organizaci charakterizují i zdobí zároveň. Milosrdenství není akt povýšenosti, ale dar, který jsme sami od Pána Boha dostali a chceme dál dávat do světa. Fortelnost vyjadřuje poctivost v díle. Víím, co dělám, víím proč a ručím za to. Církev i Diakonie tvoří společenství mezi lidmi

i s Bohem. Nechci být sólista a ani nemusím. Vyznáváme i pracujeme spolu a pro druhé. Dobrou naději nepojmenováváme jen budoucnost. Není nám jedno, co bude zítra či za deset let. Z příběhu Pána Ježíše máme navíc jistotu, že k práci, kterou děláme, se Stvořitel a Soudce přiznává už nyní a bude stále.

z textů Pavla Filipiho a Ondřeje Titěry sestavil

Štěpán Brodský, foto Petra Fischerová

SLUŽBA POTŘEBNÝM JAKO ŽIVOTNÍ POSLÁNÍ

Diakonát – přežitý, nebo dosud nezrozený?

Do světa jménem církve s odborným i teologickým vzděláním

Na letošní rok, kdy si ČCE připomíná sto let od svého vzniku, připadá také jedno výročí nepovšimnuté: 20 let od obnovení diakonátu v naší církvi. Je možné radit i tento institut k dědictví, kterého si ceníme a které chceme rozvíjet, nebo je spíše „mrtvě narozeným dítětem“?

Co je diakonát

Novodobý diakonát do života ČCE vstoupil v roce 1998 v rámci vzniku Řádu diakonické práce. Iniciátory byla skupina ředitelů Diakonie ČCE, kteří se inspirovali v zahraničí. Řád konstatuje, že diakoni jsou ti, „kdo se rozhodnou přijmout službu potřebným za své hlavní životní povolání“. Pravidla diakonátu požadují po nositelích této funkce „odbornou a teologickou přípravu“, ovšem nenabízí jim žádné uplatnění v podobě zaměstnání v církvi či Diakonii. Nevyjasněnost pozice diakonů spolu s jejich trvale malým počtem (dnes je to pět mužů a jedna žena) se v letech 2003–2012 staly předmětem jednání rady synodů. Ten z roku 2012 „konstatuje nepoměr mezi původním očekáváním a současným postavením diakonů v životě církve“. Ta si s Diakonií přehazuje diakonát jako horký brambor.

Je tedy diakonát něco přežitého? Pro případné inovace jeho pojetí by jistě pomohla zásadnější teologická reflexe v kontextu jeho historického vývoje. Diakonát svým názvem odkazuje k diakonii jako službě, související s Kristovou službou a s jejím následováním. V novozákonních epištolách najdeme první zmínky o vývoji diakonátu jako zvláštní funkce v rámci křesťanského společenství. Na počátku 2. století se pak objevuje trojí členění církevního úřadu (episkopové, presbyteri, diakoni), v němž diakon hraje důležitou roli jako pomocník a pověřenec biskupa, jeho „ucho a oko“ pro potřeby v okolí křesťanského sboru. S rostoucí hierarchizací církve význam diakonátu upadal, až se nadlouho stal pouhým předstupněm kněžství.

Pokusy o obnovu diakonské služby

S prvními pokusy o obnovu diakonátu se setkáme v reformaci. Ačkoli Luther se pro jeho obnovu vyslovil teoreticky přejně, konkrétnější kroky se podařilo uskutečnit spíše v reformované větvi Kalvínovi a Bucerovi v rámci jejich snahy o obnovu čtverého úřadu (pastýřů, učitelů, starších a diakonů). ▶

Větší reálný význam ovšem mělo hnutí, které stálo o tři století později na počátku moderní diakonie a je spojeno se jmény J. H. Wicherna, Th. Fliednera a W. Löheho. Zatímco Wichern

rozvíjel diakonickou práci především na spolkovém základě, Löhe kladl větší důraz na její zakotvení v církevním úřadě. Spolu s Fliednerem patří k zakladatelům mateřských domů evangelických diakonek – žen, které se zřekly rodiny, aby se na základě křesťanské motivace věnovaly službě potřebným. Tato podoba diakonátu je spojena i s činností naší prvorepublikové České diakonie. Ovšem i Wichern nakonec dochází k nutnosti „církevního diakonátu“ jako úřadu, který by dokázal spojit svobodnou charitativní a misijní činnost s jejím církevním zakotvením. Ve 20. století pak na druhém vatikánském koncilu došlo v římskokatolické církvi k obnovení trvalého diakonátu, který mohou vykonávat i ženatí muži – ovšem jejich poslání se v praxi často pojí spíše se službou jakýchsi výpomocných duchovních. V evangelických církvích jsou dnes diakoni odborní pracovníci

v pomáhajících profesích s dvojitým vzděláním (sociálním a teologickým), působící ve sborech i v institucích mimo ně.

Charitativní, nebo misijní zaměření?

Zatímco v římském katolicismu má tedy diakonát spíše liturgickou funkci, v evangelických církvích převažuje zaměření charitativní. Co se však vzhledem k novějším zkoumáním (zejména v chápání biblického pojmu diakonie a funkci starocírkevních diakonů) jeví jako klíčové, je právě nezbytnost spojení obou tendencí. Diakon v tomto pojetí není ani „jen“ církevní sociální pracovník ani „jen“ výpomocný duchovní. Spíše bychom ho mohli moderně označit slovem *networker*, který vytváří sítě mezi v praxi často velmi oddělenými sférami církve a společnosti, bohoslužbou a profánním světem s důrazem na sociální dimenzi křesťanství.

Není to hlavně obětavý a na sebe sama zapominající služebník (ve smyslu prvorepublikových diakonek), ale ten, kdo kompetentně jedná v pověření církve i mimo její hranice.

S požehnáním vyslán církví pracovat kdekoli

Hlavní úkol diakona tak je vytvářet mosty, díky nimž je možné komunikovat evangelium i mimo strukturu sborů. K tomu je třeba, aby institut našel pevné zakotvení jak ve struktuře církve a v pojetí církevní služby a úřadu (a k tomu i v evangelické oblasti směřuje řada oficiálních dokumentů), tak v oblastech diakonické práce v rámci struktur církve i mimo ně.

Jakou konkrétní podobu by evangelický diakonát mohl mít v 21. století, je otázka, která leží před námi. Nejen kulaté výročí ČCE a jejího diakonátu, ale především jeho vysoce aktuální naznačený význam dodávají této otázce na důležitosti. Můžeme mít naději, že diakonát není mrtvě narozené dítě, ale že jej po komplikacích těhotenství teprve čeká nadějně zrození?

*Věnováno in memoriam farářů Bobu Bašteckému,
„diakonovi bez razítka“.*

Karel Šimr, foto Pavel Capoušek

Sociální práce diakona je profese a zároveň poslání

Vyslání do služby a požehnání církve považují pro diakonickou práci za stěžejní

Lubomír Vraj (*1968) pracuje už třicet let v Domově pro seniory Pohoda Chvalkovice (sociální zařízení, jehož zřizovatel je krajský úřad Olomouckého kraje), z toho třináct let jako vedoucí sociálního úseku. Je jeden z prvních absolventů brněnské Evangelické akademie – Vyšší odborné školy sociálně právní. V roce 1990 začínal na ústředí Diakonie, byl v představenstvu střediska Travná, je člen dozorčí rady Diakonie Rýmařov. V roce 1998 absolvoval bakalářské studium sociologie na olomoucké filozofické fakultě Univerzity Palackého. Jeho velkou láskou je téma reminiscence. Reminiscenci seniorů přednáší pro několik agentur a učí ji v rámci předmětu „diakonické hodnoty“ na Diakonické akademii. Aby jako vedoucí pracovník vyhověl liteře připravovaného zákona o sociálních pracovnících, začal nedávno studovat na olomoucké Cyrilometodějské teologické fakultě v navazujícím magisterském studiu obor charitní a sociální práce. Dvě desítky let praxe v pomáhajících profesích nyní tedy propojuje s teorií. Je ženatý a má tři děti.

Institut diakonátu existuje v naší církvi dvacet let. Kdo je vlastně diakon?

To já nevím! Ani diakoni mezi sebou nejsou schopni se sjednotit na nějaké univerzální definici. Diakonát zřídila církev a provozem pověřila Diakonii. Ale podle mě se k němu ani církev ani Diakonie nestaví aktivně.

Co si tedy myslíte vy?

Co diakona charakterizuje?

Pracuji v sociální oblasti a pro mě je důležité vnímat tu práci křesťansky. A potřebuji se potkávat s lidmi, kteří to vidí stejně. Společně se povzbuzovat, povykládat si o pracovních věcech, čerpat z Písma. Zároveň je pro mě velice důležitý druhý rozměr diakonátu – požehnání. My jsme byli jakožto diakoni vysláni do služby synodem a provází nás požehnání církve. A to je hodně silná věc. Nestojím v té službě jenom sám za sebe.

Co tedy podle vás diakonát je?

Vzdělávání, setkávání, požehnání. To jsou podle mě tři pilíře diakonátu. V minulosti se tématem diakonátu zabýval i synod, máme Řád diakonické práce, ale poslední dobou to téma nějak spí. Jedno staré přísloví indiánů z Dakoty praví: Když jezdec zjistí, že sedí na mrtvém koni, má z něho sesednout. Tak nevím, jestli to dnes neplatí pro nás. ▶

Jak by se ta funkčnost měla povzbudit?

Tak, že církev bude cítit potřebu svoje pracovníky vzdělávat a tito pracovníci budou cítit potřebu se setkávat a budou toužit po požehnání. Zrovna včera jsem si četl z Bible pasáže o diakonu Filipovi. Jak pokřtil u potoka, přes který právě přejížděli, mouřenína. Dále se tam píše, že měl čtyři dcery, které prorokovaly. Takže on žil normálním životem, něčím se živil, a přitom působil jako diakon, dělal práci, ke které byl vyslán.

Kde by tedy bylo místo diakonů v církvi?

Podle mě diakony církev nutně potřebuje. A trochu mě překvapuje, že se tomuto tématu vyhýbá. Poslední dobou se hodně mluví a na synodech jedná o budoucnosti církve, o náplni farářské práce, o postavení výpomocných kazatelů a podobně. A počítá se s tím, že na malých nebo uprázdněných sborech budou sloužit laici. Zde by přece diakoni s teologickým vzděláním měli své místo. Je samozřejmě třeba myslet na univerzitně teologicky vzdělané kazatele, ale i na vzdělávání laiků a jejich vysílání do služby.

Mám dojem, že vzdělávání laiků probíhá v každém seniorátě. Po tříletém kurzu předstupují adepti ke zkouškám a jsou vysíláni jako výpomocní kazatelé do služby. To je něco jiného? Chybí tam snad ten sociální rozměr?

Mezi současnými diakony jsme toto téma rozebírali. Nedošli jsme k nějakému univerzálnímu nápadu na řešení, ale zaznělo i toto: Bibličtí diakoni, jak je popsáno v knize Skutků, dostali pověření v momentě, kdy první kazatelé přestávali stíhat. Posílali je za sebe, když toho měli moc. Do jisté míry takto dnes působí ve sborech pastorační pracovníci. Dále máme sborové sestry (a bratry), pracovníky křesťanské služby, ordinované presbytery, výpomocné kazatele, nyní se mluví o kaplanech pro diakonická střediska... a všichni dělají podobné věci. Myslím, že by bylo užitečné vše sjednotit pod jednu hlavičku.

Takže diakon?

Na názvu tolik nezáleží, ale ano. V tom smyslu.

Navazuje vaše pojetí diakonátu na to prvorepublikové, tak jak bylo ustaveno někdy v roce 1903 a zaniklo komunistickým zákazem činnosti diakonek v roce 1952?

Způsob služby diakonek coby řádových sester nemyslím. To je asi překonáno. S několika diakonkami jsem se setkal například v domově pro seniory v Myslibořicích; byly to vzácné sestry, ale ta oběť, to že se nevdaly, aby sloužily, myslím ztratilo smysl.

Kolik diakonů v naší církvi nyní slouží?

V současné době pět, z toho jedna žena. Bylo nás šest, ale jeden odešel do jiné církve. Jediný já pracuji v necírkevním sociálním zařízení. Ostatní jsou buďto zaměstnanci církve, například jako pastorační pracovníci, nebo pracují či pracovali v Diakonii.

Setkáváte se pravidelně?

Ano, to je velice povzbuzující. Jednou za rok míváme setkání. Poslední roky je pozvání rozšířeno na další zájemce – vedoucí diakonických středisek, pastorační pracovníky, zaměstnance Diakonie, prakticky jakékoli další zájemce. Na-

posledy nás bylo v Bystřici pod Hostýnem kolem dvaceti. To je přesně událost, kde získám energii, něco přijímám. Biblický program, ztišení, společný zpěv, sdílení. Ve službě a práci to pak vydávám.

Kdo tato setkání organizuje?

Původně, po léta to byl Honza David, někdejší ředitel Domova odpočinku ve stáří v Myslibořicích. Setkání byla orientována spíše na katolickou spiritualitu. Přednášky, rozhovory, ale také meditace, ticho, exercicie v klášterním prostředí Vranova či Kostelního Vydří. Nyní to převzal Štěpán Brodský z ústředí Diakonie. Dvakrát jsme byli v Bystřici pod Hostýnem. Vyzkoušeli jsme bibliodrama, rozjímání při hudbě a další nové věci. Těším se, že se v listopadu všichni zase potkáme.

Co je na takových setkáních mimořádného?

Diakonií za těch pětadvacet porevolučních let prošla velká řada lidí, kteří už jsou dnes v důchodu. Ale na ta setkání většinou jezdí. V nich vidím obrovský poklad. Jenže nemají nějakou funkční platformu, kde by se setkávali, a hlavně kde by mohli svoje zkušenosti předat. Myslím, že pro pracovníky v církvi, v Diakonii nebo sociálních službách, kteří chtějí duchovně růst, by byli ideálními lektory při vzdělávání. Ten poklad jejich zkušeností by se mohl bohatě zúročit.

A co si z těchto setkání odnášíte vy sám?

Pro mě jako pracovníka v necírkevním zařízení je na prvním místě to křesťanské prostředí. Vzdělávací aktivita tohoto typu by měla být církví jednoznačně podporována. Jestli tomu budeme říkat diakonát, nebo jinak, není tak důležité. V naší malé církvi je škoda tříštit síly. Mám naději, že třeba nastane debata, a diakonát, který nyní (jak říkáme) přešlapuje na křižovatce, se vydá nějakým směrem a potká se s lidmi, kteří se chtějí vzdělávat, setkávat a být s požehnáním vysílání do služby.

Pomáhá vám posila ze setkání v té vaší každodenní sociální práci?

Věřím, že ano. Ve vši pokoře. Velmi silně prožívám udělené požehnání. Je to pro mě štít, s kterým jdu životem. A zároveň závazek či slib, který mě drží v určitých hranicích. Dává mi to jakousi vnitřní jistotu, sílu odolávat pokušením.

Co by se vám líbilo do budoucna?

Mně by se líbilo, kdyby církev nějak sjednotila vše, o čem jsme spolu mluvili, pod jednu hlavičku a cíleně vysílala svoje lidi do vězení, do domácností, do sociálních ústavů, prostě kamkoli je potřeba, vybavila je potřebným vzděláním a vyzbrojila požehnáním.

Co byste jako diakon vzkázal čtenářům Českého bratra?

Život na nás nakládá opravdu hodně. Přál bych si, abychom všichni zažívali co nejvíce humoru. A pro sociální práci měli na paměti, že hodnota milosrdenství začíná ráno úsměvem.

Daniela Ženatá

Diakonika

Komunitní krizová a pastorační práce

„Až budeš něco potřebovat, pomůžem ti,“ křičeli za ním mravenci. Vy mně toho asi pomůžete, ubožátka, pomyslí si Janek. (Božena Němcová: *Velká kniha pohádek*, s. 164. Praha: Albatros, 1988.)

Praktický teologický obor Diakonika se na Univerzitě Karlově – Evangelické teologické fakultě studuje deset let. Vznikl jako Křesťanská humanitární a pastorační práce v situaci, kdy severské protestantské fakulty zamýšlely společné studium s Prahou a česká Diakonie ČCE zvažovala, jak pro vzdělávání humanitárních pracovníků využít zkušenosti z povodní.

My ale věděli, že humanitární práci učit nechceme. To „my“ zde znamená lidi z Psychosociálního intervenčního týmu, kteří tehdy vytvářeli nový obor Psychosociální krizová pomoc a spolupráce. Nad prospěšností humanitární pomoci se vznášely otazníky. A v Olomouci ji – s využitím velkoryse vybudovaného systému zahraničních praxí – učili daleko lépe.

**Diakonika = komunitní krizová
pastorační práce**

Diakonika se stala Křesťanskou krizovou a pastorační prací. Profil absolventa jsme v diskusích na fakultě zpřesňovali dále. Uvědomovali jsme si, že jedinečný přínos Diakoniky spočívá spíše v důrazu na společenství než na krizi, která se v současnosti učí i na základních školách.

Formujeme komunitního pastoračního pracovníka, člověka „způsobilého vytvářet a pastoračně doprovázet společenství v (nepříznivých) změnách“. Do nové akreditace příští rok Diakonika vstoupí tedy již jako Komunitní krizová a pastorační práce.

Pojetí komunitní pastorece je nové. Studenti Diakoniky často říkají, že dva roky tohoto navazujícího magisterského studia pro ně znamenaly zásadní změnu myšlení.

Nabízím několik příkladů, co pro nás znamená „myslet diakonicky“:

Za koho a jak se modlíme?

Farář vybídl, abychom solidarizovali s desetinou populace, která uvízla v dluhové pasti. A pak se v přímělné modlitbě modlil za chudé.

Desetina populace? Co to znamená? Pokud je nás ve sboru třicet, mohli by – mechanicky spočítáno – tři z nás poučit zbývajících o své zkušenosti s dluhovou pastí. A kdo jsou ti „chudí“? Koho si mám v modlitbě představit? Žebráky v ulicích Prahy, o jejichž životě nic nevím? Africké děti, které mám spojeny se složenkami od Lékařů bez hranic? Nebo moji kamarádku, pobírající minimální důchod, z něhož – pro mě nepochopitelně – dokáže ušetřit?

Student Diakoniky by měl rozpoznávat vyprázdňenost našich slov a zvyklostí. Měl by být schopen klást faráři otázky z oblasti sebeřízení a řízení a na základě farářových odpovědí promýšlet postup modliteb. Představme si, jak by mohl takový rozhovor probíhat:

Faráři, jaká je tvoje vize dobrého světa – Božího království na zemi?

Teologicky vzato, studente, svět dobrý není. Síly zla zápasí se silami dobra. A když vítězí dobro, lidé jsou k sobě vnímaví a navzájem si pomáhají. K tomu bych chtěl přispět.

Faráři, díky. Já v té teologii občas plavu. Ptám se dál: Jaké je tvoje poslání?

Mám kázat evangelium, dobrou zprávu o Božím vítězství v bezmoci.

Student by nahlas uvažoval: A proč se máme modlit za chudé, proč ne třeba za obézní? Celosvětově chudoba ztloustla. Být chorobně tlustý znamená brzy onemocnět a zemřít. To je přece dobrý důvod k modlitbě. A co negramotní? U nás jich přibývá. Obezita a negramotnost ohrožují vlastní důstojnost neméně než chudoba, a hůř se přitom skrývají.

Farář by možná namítl: To by ale přece ty lidi vydělovalo, označovalo by je to. Zní to navíc společensky nepřijatelně. A znám i tlusté lidi docela spokojené.

No právě. A to je s chudými asi podobné. Faráři, řekni si, jak ke své vizi a poslání můžeš přispět v bohoslužbě. Když si mají lidi pomáhat NAVZÁJEM, přemýšlej, jak udělat, aby chudí mohli pomáhat. A oni nejspíš už dávno pomáhají i bez nás, tak se jich na to můžeš zeptat – třeba za koho by se pomodlili oni. Možná pak budeme mít v programu bohoslužby víc svědectví než kázání a víc modliteb děkovných než přímělných, ale třeba pak skutečně přispějeme ke světu, o který ti jde.

seminář psychosociálního intervenčního týmu

Komu a jak pomáháme?

Farář shání psychiatra, potřebuje poradit. Do sboru chodí podivní jedinci, pravděpodobně s psychiatrickou diagnózou. Církev takové lidi přitahuje, to je jasné, ale co má farář dělat, když jejich přítomnost rozděluje sbor?

Student Diakoniky by měl rozpoznávat myšlenkové stereotypy a předsudky. Asi by potlačil otázku, co přitáhlo k církvi faráře, a vrátil by se k vidění světa, v němž jsou lidé k sobě vnímaví a navzájem si pomáhají.

Faráři, když se o někom budeš radit bez něho, vylučuješ ho. K čemu radu psychiatra potřebuješ?

Abych věděl, co můžu čekat. Co se spojuje s tou diagnózou. K tomu mi ty, studente, nepomůžeš.

To máš pravdu, faráři. Já bych se taky musel zeptat – ale ptal bych se přímo lidí, o které jde. Navíc ze školy vím, že zaměřovat se na jedince a jeho patologii už trochu vyšlo z módy. Zkus to vzít i jako věc celého sboru.

Tobě se to řekne, studente. Jenže si představ situaci, kdy na jedné straně víš, že ten člověk je nemocný, a na druhé straně na tebe tlačí členové sboru, že kvůli němu přestanou chodit do kostela nebo že už jsou unaveni z toho, jak se mu marně pokoušejí pomoci. Měl bych chránit je a nakonec i sebe.

Uznávám, faráři, že z pohledu tvé zodpovědnosti to není lehká situace. Spíš je dost těžká. Ale co kdybys zodpovědnost vrátil těm, kterým patří, a pečoval víc o sbor než o jednotlivce? Sborové spoluzítí přece vytvářejí všichni, kdo se jej účastní. Doporučuju: svolěj schůzku o pravidlech spoluzítí ve sboru, pozvi na ni všechny. Já můžu průběh setkání vést tak, abych tobě a sboru usnadnil dosažení společně stanoveného cíle. To se ve škole učíme.

Studente, ještě nevím. Už minule jsi říkal, ať si připomenou svoji vizi. Že když jsou lidi k sobě navzájem vnímaví, znamená to, že vnímavý vůči druhým může být i člověk třeba s psychiatrickou

diagnózou. Že ho z té vize nemám vylučovat. Ale fakt nevím.

Ano, faráři, mám teď na mysli poučku, že pomáhání pomáhá hlavně pomáhajícím. Takže by prostě bylo divné, kdyby výsadu pomáhat měli jen někteří. Můžeme udělat Večer diagnóz. Pomůžou nám s tím lidi, kteří dělají besedy nazvané Blázním, no a co? Mají za sebou třeba několik hospitalizací a daří se jim tu zkušenost přiblížit – klidně v dialogu s psychiatrií. Všichni se můžeme něco naučit.

S kým a proč spolupracujeme?

Členka sboru, rozvedená matka jediného dítěte, přestala chodit do kostela. Její syn se zabil na motorce. Je to půl roku. Sbor vypravil pohřeb, udělal sbírku, do pohřbu u ní každý den někdo byl. Teď už je to pro okolí dlouho a farář ví, že paní těžko snáší představu Pána Boha i pohledy lidí v kostele – kradmé či lhotejné.

Student Diakoniky by si měl všimát prostředí kolem sebe a lidí v něm.

Vypadáš ustaraně, faráři.

Zůstal jsem na to sám, studente. A ona mluví pořád stejně – že přece není možné, aby byl konec. A že nesnáší větu „Je třeba žít dál“. Tou to většinou končí, když se někomu svěří. Asi je to už na odborníka.

No, my se učíme, že hlavní odborník v tuhle chvíli je ona, faráři. A že bychom její zkušenost měli uznat. A taky ji společně odevzdat do prostoru bolesti, tajemství a naděje.

Co to znamená prakticky, studente?

Třeba – pro představu si budu trochu vymýšlet: Vím, že ten syn byl šachista. Jeho maminka teď může navrhnout soutěž v šachu pro hráče do dvaceti let, memoriál, který ve městě každoročně uctí památku jejího syna. Sbor nad memoriálem převezme záštitu. Společně vytvoříme obřad Šachovnice osudu.

No jasně, studente. Uznání a rituály, to říkáš vždycky. Možná máš pravdu, ji trápí to okolní

zapomnění. Promluví s ní. S městem by to šlo propojit snadno. Ty máš kamaráda novináře, ve sboru máme grafika, ona zná kluky z toho klubu, kam syn chodil. Lidi to chytí, protože to dává smysl.

Faráři, díky. I za to, že jsi celou dobu s paní byl. Jinak bychom těžko něco mohli plánovat. Mohli bychom se teď prosím pomodlit?

konference „Můj soused zabiják“

Co je diakonika?

Dovolím si studium Komunitní krizové a pastorační práce akademicky shrnout: Studenti Diakoniky se učí vytvářet „nová my“ v kontextu dvojího přikázání lásky. Pomáhá jim k tomu osobní, profesní a společenská zodpovědnost, nazírání světa z perspektivy rozmanitosti, partnerství a odolnosti, propojování poznatků, oborů a lidí, kladení otázek a teologická a metodologická reflexe.

Bohumila Baštecká, Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy

Máte nějakou zkušenost s diakonií? Jakou?

Rok co rok překládám do němčiny výroční zprávu vsetínského střediska Diakonie ČCE. Málokdo čte texty pečlivěji než osoba, která je překládá. A mně od začátku byla nápadná jedna věc: Jak se ta práce rozšiřuje, přestože stát a kraj je skoupý, v některých obdobích byl skoupý až skandálně. Na nejistotu, pokud jde o finanční zabezpečení, reaguje tato Diakonie zvýšenou aktivitou a vynalézavostí, vynakládáním „času navíc“ (počítá si hodiny ten, kdo ve Vsetíně vysedává nad žádostmi o granty?). Stačí porovnat čísla. A zamyslet se nad tím, co tuto práci pohání.

Monika Žárská, Ústav translátologie FF UK

Diakonii považuju (v některých oblastech) za dobrou kamarádku již mnoho let. Byla mi na blízku v době, kdy jsem sama hledala pomoc, podporu, pochopení, provázení i prostor pro kvalitní podobu života svých blízkých. Je věrna svému poslání; na křesťanských základech, jež budovaly předchozí generace, stále staví a šíří povědomí o solidaritě s bližními, kteří pomoc potřebují. Jako důležitou u Diakonie shledávám též spolupráci s jejími partnerskými sbory, pravidelného docházení farářů do středisek si velice cením. Diakonii mohu popsat jako krásně košatý strom s hlubokými kořeny, stabilním kmenem a širokou korunou, pod kterou se může uchýlit každý, kdo hledá odpočinek i stín.

Irena Kovaříková

Sama jsem v Diakonii, ve speciální škole, přes deset let pracovala. Pro tehdejší paní ředitelku bylo naprosto přirozené, aby lidské i pracovní podmínky vycházely z křesťanských hodnot. Pracovníky z různých církví spojovala jedna myšlenka. Nebyl to kolektiv, bylo to společen-

ství. Vzájemná úcta, pomoc, tolerance... Po odchodu ředitelky do důchodu dalo vedení Diakonie v konkurzu přednost řediteli – manažerovi bez jakéhokoli spojení s křesťanskou myšlenkou. Původní pracovníci začali odcházet a nastoupili noví, kteří s církví už neměli nic společného. Mám štěstí, že už tam chodím jen na návštěvu. A jestli se na pracovišti zřizovaném církví pozná, že je jiné než běžné provozy? Zřizovatel je mnohem méně důležitý než konkrétní lidé. Moc bych si přála, aby si to vedení Diakonie uvědomovalo.

Martina Hájková, speciální pedagog

Mám zkušenost s diakonií s malým i velkým „D“ a vždycky dobrou. Díky ní se mi otevřel hlavně svět lidí se zdravotním postižením a prožíval jsem a prožívám v něm sílu, radost a veliké obohacení. Uvědomil jsem si také, jak je náš pohled, i pohled faráře, bez téhle zkušenosti omezen, jaký má handicap.

Zdeněk Šorm, evangelický farář

Sleduji s úctou a s účastí její činnost, teď hodlám povzbudit jistou větší skupinu, aby přispěla na činnost Diakonie v uprchlickém táboře v Jordánsku a také jsem s radostí vyslechla koncert Syřana Aymana Jarjoura právě ve prospěch tohoto tábora. A jinak – už řadu let využívám středisko Diakonie Církve československé husitské v pražském Břevnově na Hládkově, kam odkládám všechno, co nepotřebuji a jsem ráda, že to umějí předat někomu, kdo to potřebuje.

Lída Janská, divadelní dramaturgyně
a překladatelka

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady ČCE ze dne 29. 5. a 12. 6. vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada potvrdila volbu Štěpána Marosze za jáhna sboru v Šenově u Ostavy na poloviční úvazek; potvrdila volbu Magdalény Trgalové za farářku sboru v Praze 6-Dejvicích na poloviční úvazek; vzala na vědomí povolání sestry Evy Šormové za náměstkyni seniora Ochranovského seniorátu při ČCE; souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru Petra Firbase dohodou pro odchod do starobního důchodu. SR děkuje bratru Petru Firbasovi za dosavadní službu a váží si jeho ochoty podle potřeby sloužit v církvi i nadále, a proto souhlasí se zachováním jeho způsobilosti k ordinované službě faráře v ČCE. Dále vzala na vědomí rezignaci Petra Firbase na předsednictví a členství v Komisi pro jáhenskou praxi a děkuje mu za dosavadní dlouholetou službu v této komisi.

SR pověřila Ivu Květonovou jako pastorační pracovníci v Nosislavi na poloviční pracovní úvazek; vysílá Jakuba Hálu do kaplanské služby v Nemocnici Jilemnice; podmíněně pověřuje a vysílá Petra Hašku do kaplanské služby v Armádě ČR, podmínkou bylo osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna ČCE, kterou splnil 18. 6. 2018.

Správa církve

Synodní rada souhlasí s návrhem fundraise Ústřední církevní kanceláře ČCE Zity

Nidlové rozeslat dotazník k připravovanému novému monitoringu dotačních možností pro sbory ČCE. Elektronický dotazník bude distribuován sborovou zásilkou a doplněn o informace ke dvěma konkrétním dotačním výzvám na pořízení, stavbu nebo rekonstrukci sociálních bytů.

Hospodářské věci

Synodní rada schvaluje grantové výzvy Grantového systému ČCE na rok 2019 a ukládá ÚCK rozeslat informace do sborů a dále stanovit rozdělení prostředků na mikroprojekty pro jednotlivé senioráty. Celková alokovaná částka pro rok 2019 bude 7,8 mil. Kč. Výzvy jsou směřovány do týchž oblastí jako v letech 2017 a 2018 – rozvoj sborů, výchova a vzdělávání, diakonická práce, evangelické tábory pro děti a mládež.

Zahraniční sbory

Synodní rada bere na vědomí zprávu Miroslava Pfanna o situaci ukrajinských sborů. Miroslav Pfann návštěvu podnikl spolu s Janem Dusem ve dnech 3.–12. dubna 2018. Ve zprávě píše o pobytu Michaela a Magdaleny Erdingerových, o narozeních Marie Provazníkové a plánovaných cestách. Dále SR bere na vědomí zprávu Pavla Pokorného o jeho cestě do Chorvatska ve dnech 18.–20. května 2018, konkrétně do Požegy, Bjeliševce a Záhřebu; zprávu Michala Kitty o cestě do sborů v Polsku – Stroužném 20. května a do Husince 27. května.

Ekumenické vztahy

Synodní rada jmenuje do komitétu člen-

ských církví Luterského světového svazu v ČR Olgu Navrátilovou, Daniela Ženatého a Olivera Engelhardta. SR souhlasí s rozhodnutím komitétu o pozvání generálního tajemníka Martina Jungeho na podzim r. 2020 na církevní den SCEAV a na další program v ČCE – v Moravskoslezském seniorátu a v Praze.

SR vzala na vědomí zprávu Pavla Kaluse z pamětní bohoslužby ke konci 2. světové války v saském Torgau, kde Pavel Kalus kázal v dubnu 2018 na pozvání Evangelické církve ve středním Německu; zprávu Pavla Pokorného ze synodu Evangelické jednoty bratrské v Herrnhutu a zprávu Jiřího Šamšuly ze synodu saské církve, který se věnoval hlavně restrukturalizaci církve a připomínce 70. výročí prvního svobodně zvoleného synodu saské evangelické církve po konci nacistické diktatury.

Evangelická akademie

Synodní rada souhlasila s prodloužením jmenování ředitele Konzervatoře EA v Olomouci Mgr. Pavla Zatloukala o šest let, tj. do konce července 2024.

Výchova a vzdělávání

Synodní rada uděluje faráři Jakubu Kellerovi dlouhodobé studijní volno v termínu od 1. února do 30. dubna 2019 a faráři Martině Kadlecové v termínu od 20. července do 19. října 2018.

SR rada bere na vědomí rezignaci Martina Féra na členství v Poradním odboru pro práci s dětmi a děkuje za jeho dosavadní službu; rezignaci Jakuba Orta na členství v poradním odboru pro aktuální společenské záležitosti.

Další jednání

Synodní rada se dále věnovala situaci kolem stavby budov Evangelické akademie,

ohlasům synodu ČCE, zprávám z vizitací a jednání seniorátních výborů a věnovala se provozním, personálním, organizačním a hospodářským záležitostem.

DaZ

Z CÍRKEVNÍCH ŠKOL

Evangelická akademie v Brně vysílá další absolventy do pomáhajících profesí

Ve středu 13. června skončila absolutoria na Evangelické akademii v Brně, Vyšší odborné škole sociálně právní, tentýž den ukončily studium také studentky ošetrovatelství a pár dní předtím odmaturovali zdravotní asistenti na Střední zdravotnické škole EA v Brně. Byly to pro studenty (i pro zkoušející) dny náročné, ale potýkali se s nimi statečně.

Jsem moc vděčná, že na našich školách poskytujeme vzdělání v oborech, které jsou pro společnost tak potřebné. Není vůbec samozřejmé, že si děti a mladí lidé tyto obory vyberou a že do služby v pomáhajících profesích nastoupí.

Školní rok jsme zakončili bohoslužbami v Červeném kostele se slavnostním předáním vysvědčení a diplomů absolventům EA, Vyšší odborné školy sociálně právní, a den poté bohoslužbami v kostele sv. Jiljí v Brně-Líšni, při nichž absolventi oboru ošetrovatelství a zdravotní asistenti pře-

vzali výuční listy a maturitní vysvědčení.

Přeji všem dobrou práci, vstřícný pracovní kolektiv a hlavně Boží doprovázení a podporu. **Marta Židková**, školní kaplanka

POZVÁNKA

EVROPSKÁ EKUMENA

Konference evropských církví zvolila do vedení zástupce ČCE

Od začátku června zasedalo v srbském Novém Sadu valné shromáždění Konference evropských církví (KEK). Do svého středu si zvolilo nového předsedu – alsaského evangelického faráře Christiana Kriegera. Zvolen byl také řídicí výbor, který má

i českého zástupce: je jím Petr Kratochvíl z Českobratrské církve evangelické.

Christian Krieger, foto KEK/Albin Hillert

Hlavní posláním této ekumenické organizace je zprostředkovat dialog mezi Východem a Západem (soustavné bourání bariér v komunikaci, odstraňování reliktních železných opon). Nejvyšší orgán se schází jednou za pět let a mezi jeho povinnosti patří i volba předsednictva a řídicího výboru. Vítězem první volby se stal Christian Krieger, farář a předseda Sjedenocené evangelické církve Alsaska a Lotrinska, předseda Protestantické federace Francie a bývalý člen řídicího výboru KEKu.

Kromě předsedy byli zvoleni i dva místopředsedové. Stali se jimi pravoslavný metropolita Cleopas Strongylis, zástupce ekumenického patriarchátu pro Švédsko a celou Skandinávii, a anglikánka Gulnar Francis-Dehqani, biskupka Loughboroughu. Mezi 17 zvolenými členy řídicího výboru najdeme také jednoho českého zástupce – Petra Kratochvíla z Českobratrské církve evangelické, který byl nominován všemi šesti českými církvemi v KEKu. Mezi náhradníky byl pak zvolen Petr Jan Vinš ze Starokatolické církve, současný generální sekretář Ekumenické rady církví v ČR.

TAIZÉ

Desetitisíce mladých lidí stráví během léta týden v Taizé

Od konce června do začátku září budou mezinárodní setkání mladých ve francouz-

ském Taizé (Saône-et-Loire) nejpočetnější. Vždy od neděle do neděle následující se budou mladí lidé, povětšinou křesťané, účastnit společných aktivit: modliteb, sdílení ve skupinkách, workshopů, praktických úkolů.

V letošním létě chceme v programu zvlášť upozornit na tyto momenty: 5.–8. července se už podruhé uskuteční „víkend přátelství“ mezi křesťany a muslimy s účastí představitelů obou náboženství a 19.–26. srpna se bude konat „týden

přemítání“, který je zvlášť vyhrazen pro mladé od 18 do 35 let a bude mít speciální program k tématu „Prohlubovat zdroje radosti“.

Víc než 250 mladých lidí z téměř 70 zemí stráví v Taizé celé léto nebo aspoň jeho část, aby s přijetím mladých poutníků pomáhalo.

media@taize.fr

OZNÁMENÍ

Sbor v Hošťálkové hledá kazatele na plný úvazek - nástup od 1. 9. 2020

Sbor ČCE v Hošťálkové hledá kazatele s nástupem od 1. 9. 2020. K dispozici je byt 5+1 ve sborovém domě, garáž a zahrada. Ve sboru jsou zastoupeny všechny generace pasivně i aktivně. Pravidelně se konají biblické hodiny, modlitební setkání, nácvik sborového zpěvu, nedělní škola, náboženství, schůzky dorostu a mládeže. Několikrát do roka se konají bohoslužby v kazatelské stanici v Rajnochovicích, rodinné či mládežnické bohoslužby a odpolední bohoslužby pro seniory. V obci je lékař, obchody,

pošta, školka i škola. Do větších měst (Vsetín, Valašské Meziříčí) je dostupnost dobrá.

Od kazatele očekáváme komunikační schopnosti napříč generacemi, lásku k lidem, misijní zápal a ekumenickou otevřenost. Pro více informací je možno kontaktovat současného faráře sboru Petra Maláče, e-mail: petr.malac@seznam.cz. Více informací o aktivitách sboru naleznete na <http://www.ccehostalkova.cz/>.

Sbor ve Vrchlabí hledá faráře

Farní sbor ČCE ve Vrchlabí stále hledá nového faráře, ideálně na plný úvazek. Nástup možný od 1. 1. 2020. Těšíme se i na farářskou rodinu s dětmi. K dispozici byt, zahrada, garáž. Jsme menší maloměstský sbor, kde jsou zastoupeny všechny generace věřících. Při nedělních bohoslužbách probíhá nedělní škola, každý týden jsou biblické hodiny pro děti i pro dospělé. Jednou měsíčně se konají bohoslužby v kazatelské stanici – krásném horském kostele ve Strážném – Hořejších Herlíkovicích. Sbor spolupracuje se zdejším střediskem Diakonie ČCE. Ve městě je fungující ekumena (ŘKC, CČSH, CASD), spočívající například v pravidelné pastorační v Domově pro seniory.

Bližší informace o životě sboru na <http://vrchlabi.evangelnet.cz>. Podrobnosti: Jakub Kašpar, místokurátor, jakub.kaspar75@gmail.com, 724175927 nebo Eva Sedralová, kurátorka, ottosedral@seznam.cz, 728777746.

Nabídka bydlení v Dobříši

K dlouhodobému pronájmu nabízíme od 1. 10. 2018 v Dobříši vilku (byt 5+1) se zahradou. Nabídka platí předně zájemcům o aktivní členství v místním sboru Českobratrské církve evangelické. Tel: 603578108, e-mail: sammyhej@gmail.com.

Samuel Hejzlar

MOJE CÍRKEV

Odpad v oceánech
dramatická prezentace žáků Bratrské školy
při synodu v Litomyšli 1. června 2018
foto: Daniela Ženatá

Synod zasedal na přelomu května a června v Litomyšli

Odsouhlasil stavbu škol, jednal o strategickém plánu a ohradil se proti extremistům, zneužívajícím křesťanské hodnoty

Přibližně stovka delegátů, poradců a hostů z celé republiky i ze zahraničí se sjela do litomyšlského areálu Zámeckého návrší, kde jednala o životě, správě a budoucnosti církve.

Naše školy

Za přelomové rozhodnutí lze považovat schválení stavby dvou nových pražských škol – v Holešovicích a Modřanech.

Církev tak odkazuje na tradici a dobrou pověst svého školství a plní odhodlání vložit část restitučních financí do společensky prospěšných projektů.

evangelického školství a také na podobně fungující společensky prospěšné dílo Diakonie ČCE, která vedle několika škol provozuje zejména sociální, zdravotnické, humanitární a rozvojové služby.

S výhledem do budoucna

Představitelé Českobratrské církve evangelické dále jednali o strategickém plánu na příštích 12 let. Pod názvem „reformanda 2030“ jej představili členové strategické komise. Měl by přinést flexibilnější přístup k práci kazatelů i snadnější slučování nebo rušení neaktivních sborů. „Jde o materiál v duchu

Bratrská základní škola v Praze 7 po svém rozšíření o druhý stupeň volá už dlouho. Mezi rodiči i zastupiteli má skvělé jméno. Zdejší rodinná atmosféra, špičkoví učitelé, ale i hodnoty, které si škola vytyčila jako prioritní, to vše po necelých 30 letech fungování znamená beznadějně plnou kapacitu, a přitom pověst jednoho z nejlepších zařízení, kam se děti mohou (nejen v rámci Prahy 7) dostat. V podobné situaci je škola Evangelické akademie v Modřanech. Obě se nyní dočkají rozšíření a zbrusu nových budov. Církev tím navazuje na dlouhou a prestižní tradici

křesťanského pragmatismu,“ definoval základní přístup senior Pražského seniorátu Roman Mazur. „Chceme a umíme efektivně podpořit to, co funguje. Nefunkčním společenstvím chceme nabízet alternativy a dát jim konkrétní podněty k přemýšlení o jejich budoucnosti.“

Na strategickém plánu se bude ještě pracovat, protože má více rovin než jen diskutovanou personální. A hlavně se o něm bude diskutovat i v rámci celocírkevní konference, kde chtějí autoři dát prostor k vyjádření i řadovým členům církve. ►

Konference se uskuteční pravděpodobně v návaznosti na lednový farářský kurz. Kompletní plán včetně výstupů konference by měli členové komise připravit do příštího zasedání synodu.

S výhledem na další roky jde ruku v ruce otázka financování. Živě diskutovaným bodem se stala výše repartic na následující období. Skokové zvýšení o 100 %, které by odpovídalo ekonomické realitě, nakonec nebylo přijato. Stoupající trend se ale přece jen projevil. Na příští rok zástupci schválili přibližně třetinové navýšení a navíc

ní) nemůžou v rámci své funkce oddávat. Nově se jim tato pravomoc opět navrátí.

Kromě toho se řešilo postavení farářů a presbyterů (laických pracovníků). Synod apeluje na

staršovstva sborů, aby na své kazatele pamatovala v přimluvách, věnovala čas pečlivým rozhovorům s nimi, naslouchala jim a poskytla jim čas na vzdělávání, rodinu a odpočinek.

Zasedání odsouhlasilo nastolený směr v přípravě nové Agendy. Schválilo tak určitou jednotnou podobu bohoslužby. Naopak texty vyznání a mod-

večerní program Chrudimského seniorátu

deklarovali snahu nastavit zvyšující se odvody v podobném duchu jako v případě personálního fondu.

Správa církve i otázky víry

Účastníci synodu zrušili bývalé neutěšené nařízení, že kaplani (vojenští, vězeňští nebo nemocnič-

litby Páně se prozatím nemění, o nich se bude debatovat až na synodu v roce 2019 s odkazem na fakt, že je třeba další diskuse.

Plánovanou změnou je úprava systému pastýřských rad. Seniorátní pastýřské rady byly leckdy nedostatečně vytíženy, tím pádem měly málo zkušeností. Proto nastává radikální změna: Ustaví se

tři oblastní pastýřské rady a každá z nich pokryje území několika seniorátů. Nad nimi se pak zřizuje celocírkevní pastýřská rada, která ve druhém stupni řeší případná odvolání z rad oblastních.

„Děkuji za obnovení dávného historického partnerství, které se datuje už od 15. století. Sdílíme společný stav malých menšinových církví, čelících zániku po staletích pronásledování, diskriminace

Hosté z české i zahraniční ekumeny

Navštívili nás zástupci Valdenské církve v Itálii, Luterské církve v Polsku, Reformované křesťanské církve na Slovensku, Presbyteriální církve v Koreji, Luterské církve v Maďarsku, Reformované církve v Polsku, Církve ve Skotsku, Protestantské církve v Nizozemí, Slezské církve evangelické a. v., Církve bratrské nebo Církve československé husitské.

Během sobotního oběda pozdravil vedení Českobratrské církve evangelické farář Valdenské církve v Itálii bratr Bruno Gabrielli:

a vyhnanství, ale nepanikaříme a snažíme se potěšit Boha a jdeme po jeho úzké cestě mezi sekularismem, náboženským fanatismem a tzv. zapáleným ateismem. Nechceme, aby byli lidé pronásledováni, diskriminováni nebo utlačováni, když byli donuceni opustit svou vlast před válkou, diktaturou nebo hladomorem. Děkuji za vaši podporu a snahu přesvědčit vaši vládu, aby sdílela s Itálií břemeno mnoha přistěhovalců přes Středomoří. Jde o výzvu pro evropské svědomí; tuto záležitost musí upřednostnit všechny církve a zahrnout ji i do svých kázání a svého učení.“

Jiří Hofman

OBNOVENÝ CHRÁM HOSTIL ÚČASTNÍKY SYNODU

Kostel Nalezení sv. kříže v Litomyšli

Večeři Páně slavili všichni najednou

Úvodní bohoslužby, zahajující letošní synod v Litomyšli, se konaly v nedávno obnoveném kostele Nalezení sv. kříže. Jeho osud i současný stav stojí za to přiblížit. Požádali jsme o to místního faráře Církve bratrské Daniela Kvasničku, který se bohoslužeb také zúčastnil.

Podle Kvasničky jde o kostel piaristického řádu, který nastoupil fakticky všude, kde byly bratrské školy. K nám piaristé přišli z Mikulova, nejbližší piaristická škola a konvent bratří byl v Moravské Třebové. Piaristé vynikali tím, že nežádali peníze od rodičů, ale od vrchnosti. Realizovali přede- ►

psanou zbožnost říše *Pietas Austriaca* a přeučovali zadarmo chudé bratrské, židovské a katolické děti (utrakvistické) na víru pravou. Dostávali se často do sporu s jezuitou, jak Kvasnička tvrdí.

duhu, a odkazuje tím na sv. Trojici. „Ze stejného materiálu je i kříž na našem kostele,“ doplňuje Kvasnička a dodává, že moderní kostel Církve bratrské v Litomyšli stojí také za to vidět.

„Chrám byl dimenzován nad poměry už při své stavbě a s koncem minulého režimu přišel k záchraně na poslední chvíli. Z grantu jej spolu s celým zámekským návrším opravilo město až v tomto století. Piaristé prý o chrám žádají, ale slíbili, že jej městu pronajmou za korunu, když jej dostanou. Piaristé jsou v České republice asi čtyři a údajně ani jeden z nich není Čech, jsou to vesměs Poláci.

Zajímavá je moderní umělecká intervence. Černý kruh nad kryptami je symbol moře, chaosu. A zavěšený skleněný hranol nad ním je Logos. Optické sklo vrhá světelný oblouk, trojedinou

Dominantní je v interiéru malba Ukřižování v průčelí chrámu. Dokážu si představit, že bez bočních oltářů a výzdoby, která se v kostelích také již po reformách II. vatikánského kostelu nenavrhne, by kostel mohl být přijatelný i pro bohoslužby českobratrské, i s centrálním christologickým motivem oltářního obrazu. Katolíkům zase synodní bohoslužba ukázala, že vysluhovat večeri Páně mohou i ve velkém kostele v kruhu kolem stolu Páně, a ne jen v dlouhé frontě, která eucharistické společenství příliš nepodtrhuje.

Jan Kirschner

Sté výročí a Čeněk Dušek

K osobnostem, které se na vzniku Českobratrské církve evangelické před sto lety významně podepsali, rozhodně patří i Čeněk Dušek, ač se toho konkrétního data už nedožil. O spojení evangelických církví ale usiloval po celý život. Čeněk Dušek byl významný kazatel, publicista a také ovšem vynikající pedagog. Na reálné kolínské gymnázium, kde učil, posílali prý své děti evangeličtí rodiče nejen z celých východních Čech, ale i z Českomoravské vysočiny a dokonce i z Moravy – jen aby se děti staly Duškovými žáky.

Abychom tedy jeho působení čtenářům přiblížili, vybrali jsme něco z jeho života, z jeho slov i část jeho kázání.

Z Duškova života

Čeněk Dušek se narodil 5. října 1843 rolníku Josefu Duškovi a jeho manželce Kateřině jako páté dítě ze sedmi. Josef Dušek byl největší sedlák v Semtěši (č. p. 17) a patřil k reformovaným evangeličkům, reformovaný sbor tam byl ustaven už v roce 1782. Chlapci bylo při křtu dáno jméno Vincenc, v dospělosti pak užíval českou formu jména – Čeněk.

Po maturitě na evangelickém lyceu v Prešpurku (Bratislava) v roce 1863 vstoupil na evangelickou bohosloveckou fakultu ve Vídni, jedinou pro celé rakouské mocnářství. Studoval také jeden semestr v Erlangu a dva roky na fakultě Skotské presbyteriální církve v Edinburgu. Svá studia završil semestrem studia v Basileji.

Po císařském patentu (1861) snahy o vytvoření spojené evangelické církve na území rakouské říše sílily. Scházeli se představitelé obou tolerančních církví, utužovaly se vztahy s nekatolickými církvemi v sousedních zemích, navazovaly se bližší vztahy s presbyteriálními církvemi anglosaského světa (Skotsko, USA). Čeněk Dušek, který byl dobře vybaven i jazykově, se všech těchto aktivit s velkou energií účastnil.

Když byl v roce 1867 založen reformovaný sbor v Kolíně, farářem byl ustanoven v roce

1868 právě Čeněk Dušek. V krátké době se sbor rozhodl postavit si z vlastních finančních zdrojů kostel a slavnostní otevření se konalo v roce 1871. Čeněk Dušek se oženil s Bedřiškou Kulichovou, zámožnou dcerou ze mlýna; harmonické manželství však zůstalo bezdětné – o to víc se Dušek zajímal o evangelickou mládež. Učil v Kolíně na reálné škole i na reálném gymnáziu náboženství a anglický jazyk. Na kolínském gymnáziu vystudovala koncem 19. století celá řada významných evangeličtů (Antonín Boháč, Ferdinand Hrejsa, Adolf Lukl, Vilém Mathesius, Josef Souček).

Čeněk Dušek 1843–1918

Čeněk Dušek měl veliké pochopení pro tradici české reformace, zvláště pak pro tradici Jednoty bratrské. Proto patřil ke skupině církevních pracovníků, kteří vážně uvažovali o spojení tolerančních církví. Se svými přáteli L. B. Kašparem, B. Fleischerem a seniorem J. E. Szalatnayem se velmi energicky pustil do příprav. Považoval za velmi důležité připravit pro spojenou církev pravidla – zásady. Na II. konventu čáslavském (1873) referoval o zásadách presbyterně-synodního zřízení a na IV. zasedání čáslavského konventu (1880) byl návrh zásad presbyterně-synodního zřízení, přednesený právě Duškem, přijat a bezodkladně předložen sborovým staršovstvům.

Čeněk Dušek přednášel a psal články a polemiky do církevních časopisů. Osvědčil se jako schopný žurnalista a v letech 1873–76 redigoval čtrnáctidenník Hlasy ze Siona. V roce 1903 byl v Pardubicích

založen spolek českých evangelických duchovních, při Husových oslavách téhož roku byl položen základní kámen Husova pomníku na Staroměstském náměstí a při všech těchto událostech Dušek promlouval. Byl znamenitý řečník i fundovaný kazatel, z jeho iniciativy vzniklo posléze společné evangelické ústředí – Kostnická jednota, ustavené v únoru 1905, jejímž prvním předsedou byl zvolen právě on. Od roku 1894 byl také náměstek superintendenta a po smrti J. E. Szalatnaye (1910) byl jednomyslně zvolen superintendentem evangelické reformované církve.

Velké úsilí bylo vynaloženo k přípravám 500. výročí Husovy smrti i ke sjednocení tolerančních církví v Českých zemích. První světová válka však do těchto příprav neblaze vstoupila. Vše podléhalo přísné cenzuře, časopisy Kostnické jiskry i Hlasy ze Siona byly zastaveny. Oslavy Husovy byly přísně drženy na církevní půdě: dopoledne bohoslužby v kostele u Salvátora, večer u Klimenta.

Přípravy ke sjednocení církve i během válečných let pokračovaly, Čeněk Dušek však byl v té době již vážně nemocen. Jako celoživotní silný kuřák trpěl krční tuberkulózou a 23. listopadu 1918, krátce po vyhlášení svobodné Československé republiky, této nemoci podlehl. Shromáždění zástupců

všech evangelických farností Čech a Moravy na Generálním sněmu 18. – 19. prosince 1918, kdy byla spojená Českobratrská církev evangelická vyhlášena, se již nedožil.

Čeněk Dušek byl všestranně nadaný muž a opravdový vlastenec. V dlouholetém zápase českých evangeliků o vytvoření církve na základech české i světové reformace patřil k osobnostem, na něž se nesmí zapomenout.

Podle publikace Antonína Frinty Čeněk Dušek, osobnost a výběr z jeho prací. Vydala Kostnická jednota 1933 (redakčně kráceno).

Čeněk Dušek řečník Z proslovu na 1. sjezdu českých evangeliků (Praha, 28. září 1903)

...Náš sjezd nesmí vyznít nahlucho. Zastupujeme téměř všechny naše sbory a všechny naše církve v Čechách a na Moravě, svedl nás společný zájem, našli jsme cestu srdce k srdci. Tak, jak tu tolik důvěrně sedíme, muselo by na nás něco velikého přijít, aby nás roztrhlo. Spojme tudíž i ruce k dílu; sepněme se ve svazek a staňme se hned všichni zde jeho členy. Navrhují i jméno: nazveme jej „Jednotou Kostnickou“, neboť u té hranice kostnické je všecken náš počátek. Nechť tato jednota je střediskem v národě českém všech, kdo milují pravdu! Plameny kostnické hranice nechť zahřívají v pravdě každé srdce a svítí na cestu k vítězství Pravdy!

Z přednášky na schůzi akademického spolku Jeroným (Praha 1904):

...Vyskytují se názory, že křesťanství je zastaralá věc, že se podle toho žítí nedá a náš duch že jest tím sevřen jako těsnou kazajkou, jako motýl ve své pokožce. Jedná se o to, aby se prolomil do věčného éteru; musí se začít znovu, duch má mít jiné zásady životní. Dogmata jsou protivná, všechny církve jsou podezřelé – žádnému nevěřit! To, co nazýváme pravdou, jsou věci chimérické; pravda je jen to, co nám fysiologie spočte, že to jinak nemůže být. To je směr vědecký. My necháme vědu vědou, ale řeknu: Já tento směr nepovažuji za nebezpečný, naopak, je v něm výborný pomocník. Oni sice

popírají, že náboženství je dar. Stránka lidského ducha není intelektuální, nýbrž ethická; je-li náboženství, jest výtvozem ducha; to šlo z toho, co Písmo nazývá „obraz Boží“. Kdo chce ethicky jíti kupředu, musí stále a stále se přibližovat spravedlnosti, čistotě, lásce, vnitřnímu obrození, a to jest cesta dobrá. „Blažoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou.“ Nemrav – to je překážka náboženství: nevěra má kořeny v nemravu. Kdo je ve svědomí čist, započne boj se svou nespravedlností, se svou nepravdou, nemůže jinak, jestliže v pravdě pracuje, než otvírat oči. Mrav, horlivost – to je cesta ke Kristu. Tou cestou šli někteří reformátoři a šli cestou správnou. Ten je nepřítel pravdy, kdo je v srdci nečistý. My se tohoto vědeckého světa báti nemusíme, naopak je v něm přispění, abychom skrze jeho práci světla nabývali; my můžeme mu býti povděční.

Čeněk Dušek kazatel **„Vždycky se radujte“ (1Te 5,16)**

Máme si, nejmilejší v Kristu, předkládati otázku, co jest náboženství, co z něho máme a k čemu nám slouží.

Odpověď je kolikerá. Má se za to, že slouží ku vzdělání, vážnosti a dobrým obyčejům na rozdíl od světa bujného. Jiná odpověď je, že jest to služba Bohu a poznávání našeho cíle, odlučování od zlých. To vše jest dobré, ale náboženství jest ještě něco více. Od samého Pána Krista slycháme často slova radosti: Radujte se, veselte se. Někteří dávají náboženství podobu jinou: u nich je náboženství břemenem a uzdou. Zisk náboženství má však býti radost; ono nemá děsit, nýbrž naplňovat srdce radostí. Apoštol Páně měl k tomu mnoho důvodů a věděl, proč tak činí. Proč má být radost v srdci našem?

Nejen smíření, ale i přátelství Boží nás potěšuje. Kristus praví, že jsme jeho přáteli a že za náš život stojí. Ten přítel je věrný a moudrý nade vše. V tomto světě uprostřed zlého, při nespolehlivosti a zklamání chceme míti přítele, jenž je moudrý a laskavý. Když poradíme se s ním, rozptylují se obavy, a čeho jsme se báli, je před námi jasné a snadné. Apoštol Páně vždy

nalézal toho přítele svého. Co on zkusil, chce, abychom i my okusili. Potírán a svírán, avšak nikdy nepadl, nebyl docela setřen a zahlazen. Když všechno by se rozplynulo, on ví, že v Pánu vše dobře skončí.

dobová fotografie kostela v Kolíně

Jiný důvod je, že všechny věci jsou v rukou Páně. My chvátáme všichni kupředu a žijeme více v budoucnosti. My do té budoucnosti nevidíme, ale jako křesťané máme velikou naději. Poroučíme se do budoucnosti, věduce, že Otec nebeský bdí. Jiní bez této naděje při každém navštívení padají. Křesťan dovede to snášeti, věda, že i zlé navštívení vede k dobrému, že ke koruně a k oslavě cesta vede pod křížem Kristovým. Proto v té únavě ta radost posiluje. Byť se nám zdála přítomnost temnou, přece se radujeme. Naděje věčnosti nás živí, neboť budoucnost naše je veliká a slavná. Pro věci nebeské neměli bychom snášeti ve světě chvilku trpkého života? Jací bychom to byli služebníci zlí! Na ty věci smutné máme zapomínati, majíce příklad na apoštolovi, kterak hledí k té koruně neuvadlé, že ji obdrží od zpytatele své práce. Ani naše práce není daremná v Pánu. Náboženství křesťanské tedy neleká a neděsí; ono chce obveseliti a nemocné uzdraviti. Amen.

z kázání 26. května 1895 (kráceno)

*Podle materiálů shromážděných Lydií
Roskovcovou upravila Jana Plíšková*

STO LET CÍRKVE

Archiv Českého bratra je volně přístupný v digitální knihovně

Moravská zemská knihovna hlásí zajímavý počín

obálka v letech 1924-1944 a 1953-1972

rok 1995 s kreslenými vtipy

ročníky 2004-2007

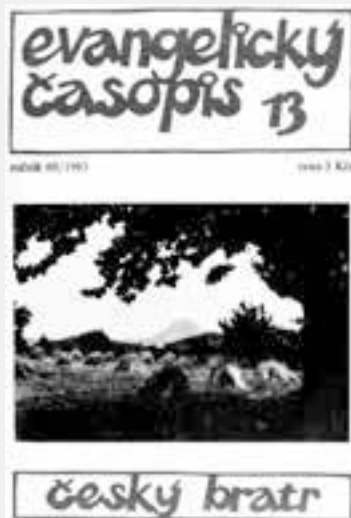
Podíváte-li se na obálku letního dvojčísla Českého bratra, které právě držíte v ruce, zjistíte, že je to 94. ročník. Jak to koresponduje se stými narozeninami Českobratrské církve evangelické?

Naše církev vznikla v prosinci 1918 spojením evangelické církve reformované a luterské. V té

době již vycházel nadkonfesijní list Kostnické jiskry, který vydává dodnes Kostnická jednota, vycházelo také několik ideově profilovaných či odborných historických časopisů (Hus, Kalich) a několik oblastních či sborových listů, ale celocírkevní informační tribuna chyběla.

titulní stránka v roce 1984

obálka v roce 1993 již v barvě

v roce 2016 přibýlo na obálce logo církve

letošní ročník v nové vizáži a s novým logem

Potřeba celocírkevního periodika byla postupem času čím dál zřetelnější. Rozhodnutím synodu byl proto v roce 1924 zřízen časopis Český bratr, jehož úkolem mělo být „sloužit celé československé církvi evangelické, podávat obraz jejího života, přinášet zprávy o jednání cír-

kevních orgánů, všimát si náboženského života a práce jiných církví a náboženských společností a věnovat pozornost kulturním otázkám“. Tím je tedy vysvětleno šestileté zpoždění vzniku časopisu za ustavením církve.

Nedávno jsme obdrželi zajímavou zprávu od

Moravské zemské knihovny. Díky výkonným moderním skenerům zveřejnila digitální archiv všech dostupných ročníků časopisu Český bratr. Je uspořádán po ročnících, je vidět náhled titulní stránky a v jednotlivých číslech lze listovat stránku po stránce. Stačí zadat na internetu digitalniknihovna.cz a do vyhledávače pak napsat název časopisu. Chybějící čísla, pokud existují a pokud o ně bude mít tato knihovna zájem, jí poskytneme z našeho archivu. Doporučujeme tedy digitální knihovnu vaší pozornosti, ovládnutí je jednoduché a intuitivní.

Při procházení jednotlivých ročníků zjistíte zajímavé skutečnosti. Prvních dvacet let měl Český

bratr kupříkladu stále stejnou obálku, mezi roky 1947 až 1952 vycházel s velkým obrázkem na titulní stránce, pak se na téměř dvacet let opět vrátil k původní vizáži. Až jako téměř zralý padesátník (od roku 1973) dostal časopis bohatší výtvarné a grafické zpracování, které šlo samozřejmě ruku v ruce s lepšími technickými možnostmi. Od roku 2003, s rozvojem počítačů, specializovaného softwaru a digitálních technologií, pak šla grafika a reprodukce fotografií prudce nahoru. Pro ilustraci zveřejňujeme titulní stránky některých ročníků, aby bylo vidět, jak vypadal evangelický časopis Český bratr v minulosti dávne, nedávne a jak vypadá dnes.

Daniela Ženatá

ROZHOVOR S MAGDALENOU HORÁKOVOU A BENJAMINEM ROLLEM

Zahrajte si Christivity!

Desková hra pro skupiny mládeže, partu přátel nebo pro rodiny

Na letošním synodu bylo možné vidět a třeba si i zahrát zbrusu novou společenskou hru *Christivity*. Pravidla vycházejí ze známé obdobné hry *Activity*, kde jde o to znázornit pantomimicky, jednoduchou kresbou, nebo slovně pojmy z vylosovaných kartiček a v časovém limitu daný pojem uhodnout. A tak se hravou formou můžou všichni poučit a dozvědět se mnoho zajímavého. Doporučujeme proto hru vaší pozornosti. Kupte ji třeba k Vánocům svým kamarádům, skupině mládeže nebo vnoučatům.

Nápad na hru *Christivity* se zrodil v hlavách studentů Evangelické teologické fakulty Magdaleny Horákové (M) a Benjamina Rolla (B), kterých jsme se zeptali na souvislosti od nápadu až po realizaci:

Hrajete rádi deskové hry?

Ano, oba dva.

A kde? V rodině, v mládeži, mezi kamarády?

M: V mládeži s kamarády.

B: My hrajeme hodně v rodině. Doma vůbec, ale na chalupě pořád. Tam máme her hodně. A hrajou taky s kamarády i na mládeži.

Jak vás napadlo vytvořit zrovna tuhle hru?

B: Jsme spolužáci z evangelické teologické fakulty. A tohle nás napadlo, když jsme se školou jeli na týdenní jazykový a seznamovací pobyt do Chotěboře.

M: Dostali jsme za úkol připravit program k závěrečnému táborovému ohni. Říkali jsme si, že bychom mohli vymyslet nějaké úkoly, předvést něco z Bible, a ostatní by hádali, co to je. První nápad tedy byl vytvořit něco jako křesťanské *Activity*, hru, kterou jsme dost znali.

Jak vznikla takzvaná demoverze?

M: Když jsme se z kurzu vrátili, říkali jsme si, že bychom to mohli rozvinout a udělat křesťanskou verzi téhle hry, abychom ji mohli hrát opakovaně a kdykoli.

B: Původně jsme hru zamýšleli pro studenty, spolužáky z fakulty. Magda namalovala hrací desku a dali jsme dohromady pár pojmů, které se měly předvést či ztvárnit slovem, obrazem nebo pohybem. Bylo to trochu specifické v tom, že některé výrazy byly srozumitelné jen v kontextu fakulty a spolužáků, těžko by jim rozuměl někdo zvenčí.

Nyní si už můžeme sáhnout na prodejní verzi. Jmenuje se *Christivity*, má pěknou růžovou krabici, uvnitř je hrací plán, figurky, kartičky a vše potřebné. Co když bude hru chtít hrát někdo, kdo není v biblických nebo obecně křesťanských pojmech kovaný? Může hrát taky?

B: Na to jsme mysleli. Součástí hry je jakýsi slovníček pojmů, kde je velmi stručně vysvětlen každý výraz, aby se člověk mohl zorientovat. Navíc jsou tam odkazy, kde se v Bibli o daném pojmu píše, aby bylo jasné, proč to v té hře je.

autoři hry Magdalena Horáková a Benjamin Roll

M: Samozřejmě jsou tam pojmy i naprosto běžné, třeba květiny. Proto je tam ten odkaz, aby bylo zřejmé, že i o nich se v Bibli píše.

Jak dlouho už *Christivity* hrajete?

M: První verze, ta ručně malovaná, vznikla někdy před třemi lety. Pak se zvěst o nové hře dostala přes spolužáka Karla Müllera (který je nyní senio-

ráním farářem pro mládež) na oddělení mládeže v církevním ústředí. Tam se pokusili asi dvakrát nebo třikrát podat grant na výrobu této hry, ovšem bez úspěchu.

B: Mezitím jsme hru dopracovali, vytvořili více kartiček s pojmy, a právě s takovými, aby byly i pro širší veřejnost. Díky Karlovi vyšel o *Christivity* také článek v celocírkevním časopise pro mládež *Nota nebe*. Dále jsme uspořádali první soutěž mezi skupinami mládeže (vyhráli Ostraváci), tím se hra dostala také do většího povědomí. A nyní vychází spolu s dalšími publikacemi při příležitosti stého výročí naší církve.

Kde si zájemci mohou hru koupit, kde se dá získat?

B: Je v nabídce e-shopu církve, takže přes www.e-cirkev.cz. Slyšel jsem taky, že skupiny seniorátní mládeže dostanou jednu hru k další propagaci ve sborech i na veřejnosti. Propagační kus jim zůstane, takže ji pak budou moci hrát i na svých setkáních.

A kolik stojí?

B: Cena je 350 korun, což je na deskovou hru tohoto typu cena velice příznivá. Jsme rádi, že není moc drahá, že bude všem zájemcům dostupná.

M: Je to díky vyšší grantu, který se nakonec podařilo získat a z nějž je cena dotována.

Daniela Ženatá

Farářem na vzdálené Ukrajině

Zahraniční dobrodružství s razítky i romantikou

S přibližujícím se koncem období, na které jsem byl povolán sloužit ve Sněžném a v Sápravě, se mi začala v hlavě rodit myšlenka, zda neprožít další životní zkušenost v podobě dlouhodobějšího pobytu v zahraničí.

Plány a vyřizování pobytu

Farářování mě baví a naplňuje, a proto zůstat i v tomto čase farářem bylo jedním z parametrů pobytu mimo domov. A protože Magda umí rusky a já neumím zcela dobře anglicky či německy, vzpomněl jsem si na dobu, kdy jsem jako začínající student v Praze bydlel v pokoji s Danielem Hellerem, který byl tou dobou farářem v Bohemce na Ukrajině. Naše úvahy se protly s plány Miroslava Pfanna i naší církve – uvažovalo se opět o farářských službách v Bohemce a Veselynivce, a my

nad 90 dní. Po čtyřech měsících usilovného získávání podkladů, razítek a povolení jsem obdržel vízum pouze já s tím, že na Ukrajině budu mít dlouhodobý pobyt a pak teprve může

Veselynivka

požádat v ČR o vízum moje manželka. (Tehdy jsem ještě netušil, že získání dlouhodobého pobytu na Ukrajině bude obnášet další potřebné dokumenty, poplatky, pojištění, stovky kilometrů jízdy a bude trvat déle než měsíc.) V tomto ohledu patří velké díky paní Provazníkové a ekumenickému oddělení ÚCK, bez jejichž pomoci bychom ještě dnes asi seděli v Brně před konzulátem.

Bohemka

jsme tak více než rok předem začali plánovat. Na faře v Bohemce však není topení a pobyt je zde možný pouze v letních měsících. A tak bylo rozhodnuto, že od 1. května do 31. října budeme vysláni s Magdou do nezávislých sborů ČCE na Ukrajině. Já jako kazatel a Magda bude pracovat s dětmi, učit český jazyk a dělat mnohé další, co bude třeba.

Vzhledem ke změně migračních pravidel Ukrajiny jsme potřebovali oba víza pro pobyt

Na trase Bohemka – Veselynivka – Pervomajsk

Naše práce se soustřeďuje na sbor v Bohemce (vesnice s 350 obyvateli), Veselynivce (vesnice se 150 obyvateli) a na kazatelskou stanici Pervomajsk (město s 50 000 obyvateli). Vzhledem k špatným silnicím a velkým vzdálenostem na Ukrajině žijeme trochu nomádkým životem. Pobýváme deset dní v Bohemce, dva až tři dny v Pervomajsku a týden ve Veselynivce. V každém z těchto míst se konají bohoslužby

(v Pervomajsku bývají buď v bytě, nebo v garáži), biblický program pro děti, výuka češtiny pro děti, pastorece, biblické hodiny; v Bohemce se pořádá i setkání střední generace a jistý pokus o schůzky mládeže. Zajímavý fenomén je, že se sborových aktivit účastní (kromě Pervomajsku) výhradně ženy. Ty rády zpívají – bohoslužby proto obsahují i sedm písní a na konci je ještě prostor pro písně na přání. V Pervomajsku jsme po skončení bohoslužeb dokonce zpívali ještě další hodinu.

Po necelém měsíci žití na Ukrajině jsme čím dál tím více přesvědčení, že jsme se rozhodli dobře. Jde totiž nejen o smysluplnou službu lidem a Bohu, ale i o velkou životní zkušenost, která ukazuje jiné žebříčky hodnot a nutí člověka přemýšlet o světě i o společnosti. O vlastním luxusu a dobrém bydle. Uvědomujeme si například, jak moc je třeba deště a co to zname-

ná, když tři měsíce neprší a je ohrožena úroda, a tedy i jistota dostatku jídla. Jakou radost přináší narozená mláďata a kolik dřiny je za naší představou vesnické romantiky s kravkou, koněm a housaty.

Miki Erdinger

Pervomajsk

NOC KOSTELŮ 2018

Ponocovat v chrámě?

Otevřené kostely, modlitebny a farní zahrady

Noci kostelů, která se v České republice již několikátý rok koná, patřil páteční večer 25. května. Jako motto tohoto ročníku byl zvolen verš „Zůstávali přes noc v okolí Božího domu...“ (1Pa 9,27). Letos otevřelo své brány na 1500 chrámů, modliteben a dalších sakrálních staveb a stejně jako v minulých letech se i tentokrát k Noci kostelů připojilo mnoho sborů ČCE.

Horní Dubenky

Ač celorepublikově už podesáté, v Horních Dubenkách byla Noc kostelů teprve podruhé. Auž od loňska má tamější sbor zkušenost, která se i letos potvrdila – většina příchozích je zvědavá/zvídavá a návštěvníci přicházejí s tím, že si opravdu chtějí prohlédnout interiér kostela, věž, zvon, varhany,

sklep pod kostelem a dychtivě naslouchají průvodci. Ptají se na detaily, rozdílnosti, mají různé doplňující otázky. A tomu sbor v Horních Du- ►

benkách také přizpůsobil letošní program: Jedna z částí Noci kostelů byla věnována promítání historických fotografií sborových prostor – kostela, fary, hřbitova, školy – s doprovodným komentářem. Následovala série fotografií z většiny sborových činností za minulý rok, takový průřez jejich setkáváním.

Vlastně jediný čas mlčenlivého naslouchání byl při koncertě Jiřího Smrže, kterého letos pozvali; jinak byl celý večer a noc ve znamení setkání, sdílení a rozhovorů. Milé, otevřené a přátelské setkání. Tak taková byla letošní Noc kostelů v hornodubenském kostele.

Nové Město na Moravě

„Nám radostí jsi, Pane, ty...“, o tom nemusel nikdo nikoho přesvědčovat, když v evangelickém kostele v Novém Městě na Moravě vystoupily pěvecké sbory – mužský Vocatus Ecumenicus a ženský Naenia. Své povědomí o ČCE si mohl každý vyzkoušet při „chytřém kvízu“ ke 100. výročí ČCE. Dozvědět se, kde stál jeden z prvních evangelických sirotčinců, na kterém kostele je pamětní deska o vstupu T. G. Masaryka do ČCE nebo

synové kterého faráře hrají ve skupině Poletíme, také není k zahoezení. Studně nepřevážená není jen název písně z našeho zpěvníku, ale i bohatství duchovní hudby, z níž dal návštěvníkům načerpat celocírkevní kantor Láďa Moravetz spolu se svým synem Matyášem. A o tom, co obnáší být strážcem a klíčníkem domu Hospodina, mohli všichni společně přemýšlet při svíčkách nad podobností o deseti družičkách.

Praha-Kobyliše

Také v kostele U Jákovova žebříku v pražských Kobylicích byl program především ve znamení hudby. Čeští, korejští a japonští muzikanti připravili žánrově pestrý koncert, který se sotva vešel do plánovaných čtyř hodin: od tradiční asijské hudby přes reformační písně až po sklad-

by Jaroslava Ježka a až ke skupině Pláče kočka. Návštěvníci se také mohli účastnit kolektivního výtvarného díla – velkého plátna, instalovaného na zvonici, jehož ústředním motivem byl citát z 1. listu Janova 4,8: „Bůh je láska.“

Poděbrady

Noc kostelů v poděbradském evangelickém sboru pořádáme již sedmým rokem. Je to akce, na kterou se těšíme. Zpravidla míváme jako centrální bod programu koncert nějakého míst-

ního pěveckého sboru, který zaručeně přitáhne množství necírkevní veřejnosti. Letos se nám koncert domluvit nepodařilo, tak jsme se o účast

trochu báli. Zbytečně. Lidí přišlo nepočítaně. Co je mohlo přitáhnout? Historické konfirmační fotografie? Archivní dokumenty? Plány nikdy nepostaveného kostela? Informace o sboru? Výstava o 100 letech církve? Keramická dílna pro děti? Plno her na zahradě, připravených vikářem? Prohlídka altánu Gloriet – kulturní památka, kterou máme na zahradě a opravujeme ji? Nebo snad grilovaná kýta, kterou již

pravidelně nabízíme? Nevím, každopádně dohromady tento mix nabídky vytvořil prostor, ve kterém se objevilo mnoho starých známých i nových neznámých tváří a chvíli jsme spolu pobýli (a partička mladých pak ještě v kostele i přespa-la). Návštěvníky nejsme schopni počítat, jediné orientační měřítko máme v množství snědené kýty – letos to byly dvě, takže účast opět dobrá.

Adéla Rozbořilová

SBOR RUMBURK

Na úrovni očí – du und já, ich und ty

Partnerské předškolní vzdělávání Rumburk – Sebnitz

Farní sbor v Rumburku leží v příhraniční oblasti tzv. Šluknovského výběžku. Svou poněkud odlehlou polohou je tak trochu předurčen k tomu být sborem malým. O to více je cenné, že i při takovém sboru může vzniknout mateřská škola, nad to s působením přes hranice, do Německa. A je také cenné, že je dost těch, kdo s tímto dílem sympatizují, kdo se na práci podílejí nebo jí prostě dávají smysl tím, že využívají jejích plodů.

Církevní mateřská škola Klíček

Mateřská školka Klíček v letošním roce oslaví již pátý rok své existence. Ředitelka Jana Butalová jí vtiskla nezaměnitelnou podobu a svébytného ducha. Nenechala se odradit počátečními těžkostmi, které založení školky provázely, a dokázala vytvořit stabilní tým a přátelské prostředí, budící důvěru rodičů. Je moc dobře, že o školku je zájem, a to i přesto, že jako nestátní zařízení musí požadovat vyšší školné. I proto je třeba nabízet něco víc než v dobrém smyslu standardní předškolní výchovu.

To něco navíc je tu od samého začátku. Křesťanské hodnoty jako základ, jako samozřejmé východisko každodenního soužití i jako zdroj témat pro hry, písně a tvořivé činnosti. Vedle toho bylo

dlouhodobou vizí začlenit do programu školky také česko-německý prvek. Kromě příhraniční polohy tomuto záměru nahrávala též dvojjazyčnost rodiny farářů Šimonovských. Vize získala konkrétní obrysy před dvěma lety, kdy se podařilo nalézt vhodné partnery pro její uskutečnění. Staly se jimi Křesťanská mateřská škola „Pod duhou“ (KITA „Unterm Regenbogen“) v Sebnitz a její zřizovatel, Kinderarche Sachsen, e.V.

Europäische Union, Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung
Evropská unie, Evropský fond pro
regionální rozvoj

První rok

Od loňského září tedy společně realizujeme projekt s názvem „Na úrovni očí – du und já, ich und ty. Partnerské předškolní vzdělávání Rumburk – Sebnitz“. Hlavní záměr je poznávat se, a to nejen děti, ale i pedagogové a rodiče, a seznamovat se se základy sousedního jazyka. A přitom také vnímat kulturní a společenské rozdíly. Mělo by se tak přispět k odbourávání bariér v soužití – těch přirozeně existujících i těch historicky či uměle vytvářených.

A jak náš společný první školní rok vypadal? Na různých „úrovních očí“ různě. Očima ►

projektového řízení: schůzky, plánování, koordinace, pár nočních můr kolem stavby; a úleva a radost, když nakonec všechno vyjde. Očima pedagogů: hodně práce navíc; adaptace na nové prostředí, na jiné pracovní přístupy, zajímavé nové zkušenosti, nové kolegyně; a zase úleva a radost, když více méně všechno dobře dopadne.

Páteční setkání

Setkání se odehrávají střídavě v Rumburku a v Sebnitz vždy jeden pátek v měsíci. Plyšová sova a plyšový rys se ráno přivítají, sdělí si novinky, informují se o nadcházejícím programu. Každý ve svém jazyce – sova česky, rys německy. Překlad není třeba, rozhovor je veden tak, aby vše důležité zaznělo ústy obou zvířátek. Témata se odvíjejí od přírodního a církevního cyklu. Tzv. ranní kruh uzavírá již dobře známá dvojjazyčná písnička a dvouhodinový program her a tvořivých činností může začít. Na konci je opět krátký rituál, rozloučení, písnička. Sebnitzská škola skýtá mnoho zajímavých herních možností, děti si samy volí, jakému typu činností a ve které místnosti se chtějí věnovat. Součástí rumburského programu je krátká pobožnost s farářem Filipem Šimonovským.

A pocity dětí? Do jejich hlav a srdcí nevidíme, ale leccos se pozná podle očí. Snad bychom si mohli přát, aby si z těchto setkání odnesly dojem, že takhle je to normální, tak to má být a není na tom nic neobvyklého.

Nové prostory i peníze na provoz

Projekt mohl začít díky tříleté dotaci Evropské unie. CMŠ Klíček z těchto prostředků získala nový prostor, který vznikl přebudováním zahrádky kůlen. Pod vedením zkušené lektorky Kláry Fabiánové se zde děti seznámí s celou škálou výtvarných a řemeslných technik, jako je práce se dřevem, keramikou či textilem. Kromě toho pokrývá dotace EU velkou část nezbytných provozních nákladů projektu. Úkolem realizátorů je zajistit vlastní finanční podíl a prostředky na pokračování a rozvoj projektových aktivit.

Českobratrská církev evangelická projekt významně podpořila půjčkou od Jeronýmovy jednoty, finančním příspěvkem z grantového

programu (Diakonické a rozvojové projekty) a doporučením k podpoře ze strany zahraničních partnerů v rámci Kulatého stolu. Mnoho darů jsme obdrželi též od zahraničních sborů i individuálních dárců. Rádi využíváme tuto příležitost, abychom vyjádřili své díky a vděčnost všem nynějším i budoucím dárcům. Finanční příspěvek může být příležitostí podpořit zajímavou iniciativu, která svou ojedinelostí překračuje hranice našeho regionu.

(číslo účtu 4257476379/0800,
IBAN: CZ93 0800 0000 0042 5747 6379)

Tereza Chrbolková, projektová manažerka

www.rumburk.evangelnet.cz

Zejfartovo dílo na jihu Moravy

Úvahy nad sporem o evangelické výtvarné umění

Pokud zavítá severan na jižní Moravu k Miroslavi a Znojmu, je uchvácen exotickou krásou lužní krajiny bez jehličnanů s nekonečnými lány polí a vinohradů. Znojmo pak svoji atmosférou již evokuje město skoro italské. Milovníka secese zaujme ve městě bývalý německý evangelický kostel, který je ale dnes již pravoslavný a československé evangelici používají jako modlitebnu jednu z mnoha pěkných vilek. V době mé návštěvy zde pravoslavní zrovna slavili jitřní bohoslužbu na oslavu vzkříšení.

Centrem dalšího sboru s nejmladším tolerančním kostelem je pak městečko Miroslav, kde evangelici tvořili českou menšinu mezi převážně německými katolíky. Kostel i okolní kazatelské stanice v sedmdesátých letech 20. století vyzdobil malíř a evangelický farář Jiří Zejfart, o jehož díle píše Tomáš Mazáč ve své nové publikaci *Hledání československého výtvarnictví*.

Zejfartův rozsévač v Miroslavi

V tomto článku bych rád komentoval Mazáčovu chválu Zejfartova ústředního díla na Miroslavsku, malbu symbolizující podobenství o rozsévání, v protikladu k jeho rozpakům nad dílem Miroslava Rady na Vinohradech.

Mazáč cituje základní tezi Zejfartovu ke křesťanskému umění, které nemá svévolně rušit propast mezi svatostí Boží a hříšností lidskou. Podle Zejfarta protestantská teologie vidí mezi světem a Bohem nepřekročitelnou propast, a Boha tak nelze pomocí umění bezprostředně postihnout. Platí to ale opravdu o křesťanství, které věří ve vtělení Boha v reálné lidské tělo Ježíše Krista? Lidské tělo přece zobrazovat lze! Bůh se již neschovává v hořícím keři, propast mezi Bohem a člověkem je v Kristu překonána. Boha můžeme oslovovat Otče či dokonce bratře, nejenom Pane jako muslimové či Židé. Mazáč ve své knize nad to ztotožňuje evan-

gelictví s kalvínským reformovaným přístupem a zcela pomíjí nebo marginalizuje vliv luterský a to, že ČCE je církev unionovaná. Radovo konkrétní figurativní umění proto Mazáč považuje za problematické, bez souladu s tradičním evangelictvím, na rozdíl třeba od náznakového umění Zejfartova. Jak jsem ale naznačil v jednom z předchozích čísel Českého bratra (12/2017), christologické motivy patří k tradici ČCE, i když bohužel byly v řadě kostelů možná právě kvůli kalvinistické unifikaci odstraněny. Když si ale celá církev může připomínat Luthera před obrazem Krista v Ratiboři nebo aktuálně při synodních bohoslužbách v obnoveném kostele Nalezení sv. Kříže v Litomyšli, měli bychom se nad tím, navíc v roce stého výročí vzniku unionované církve, vážně zamyslet. Kromě opomenutí luterství mám k Mazáčově práci ještě druhou zásadní výhradu. Zdá se mi, že příliš zdůrazňuje určitou uzavřenost evangelické výtvarné

Miroslav

identity (tady je třeba spíše napsat reformované) a nepokouší se o ekumenický dialog s vývojem sakrálního umění po II. vatikánském koncilu, ►

kteří již není barokní; moderní výtvarná tvorba často pracuje se zobrazováním v náznacích a abstrakci.

Rada jako symbol uvolněných šedesátých let

Rada ovšem nepřišel se zcela novým přístupem, který by nám měl být cizí. Přesto že sám nejsem kunsthistorik či výtvarník, domnívám se, že

Bohutice

jeho dílo je trvalé a jeho umělecká a finanční hodnota bude časem narůstat. Zejfartovo dílo jako celek hodnotit nemohu, znám jen malby v Miroslavi a okolí. Malba v Miroslavi ze šedesátých normalizačních let vizuálně evokuje socialistické nástěnky (zralé klasy úspěšných socialistických zemědělců, které se snaží zničit ještřáb amerického imperialismu), navzdory upřímné snaze o zvěstování evangelia, kterou popřít nelze. Prosím ale o shovívavost, je to jen první dojem z umění, na které má pozorovatel právo i bez hlubších četby a znalosti Zejfartova díla. Rozhodně ho však z přílišné svázanosti s režimem nechci obviňovat, i vzhledem k tomu, že v roce 1978 ztratil státní souhlas. Radovo dílo sleduji léta a zejména jeho starší, abstraktnější a méně figurativní tvorba, jakou reprezentují třeba díla v Praze-Kobylisích nebo v Kutné Hoře (viz obálka ČB 6/2018), z mého pohledu přibli-

žují atmosféru svobody, nového přístupu a uvolnění let šedesátých. Může tak být i v souladu s přáním reformovaných evangelíků biblickou zvěst zobrazovat spíše v náznacích, jak o tom Tomáš Mazáč píše. Proto neváhám považovat Radu za umělce formátu Mikuláše Medka, jehož zajímavá díla nalezneme na Moravě také, ale severně od Brna, v Jedovnicích či Senetářově. Myslím, že Radovo dílo bude ještě zrát a nabývat na hodnotě, a kdo ví, zda nebude za několik století hodnoceno podobně jako Rembrandtovo. Chápu, že jasné figury vinohradského cyklu mohou být reformovanému evangelíkovi cizí. Nemyslím si ale, že zobrazené biblické příběhy dokážou strnule spoutat. Množství motivů nebo

Bohutice – detail

třeba jen měnící se osvětlení, nemluvě o zrání a změnách rozpoložení lidské duše dokážou v obrazech nacházet stále nové a nové úhly pohledu; podobně jako zvěstované Slovo.

Pravdivé umění v Bohuticích

Miroslavský motiv Zejfartova rozsévače mě příliš neoslovil. Naopak ale chci pět chválu na jeho malby v kazatelské stanici v nedalekých Bohuticích. Zejfart zde měl štěstí, že své dílo mohl zasadit do architektonicky čistého funkcionalistického kostela z třicátých let, který místní evangelíci nedávno s velkým úsilím

opravili a venkovní fasáde dali pěkný, světle modrý nádech. Zejfart na přední stěně ztvární motiv vinného hrozu, „chléb vezdejší jihomoravského venkova“, který k této vinařské obci patří po staletí a nemůže morálně zestárnout jako socialisticky reálná forma miroslavského podobenství, ačkoliv i v Miroslavi mohl být úmysl umělce zcela biblický. I další prvky výmalby Bohutického kostela se Zejfartovi povedly, ať již to je několik křesťanských symbolů na strope chrámu, nebo figurativní (sic i u Zejfarta!) ztvárnění příběhu o Samsonovi bojujícímu se lvem na zadní stěně kostela.

Rozpaky z Moravského Krumlova

To, že vybavení interiéru více vynikne u kvalitní stavby při dobře zvolených proporcích, je zcela markantní v poslední kazatelské stanici miroslavského sboru v Moravském Krumlově. Jde o jednu z mála sakrálních staveb z dob socialismu (1967), navíc ne příliš zajímavou. Modlitebna je ve tvaru rodinného domu s poupatým sakrálním průčelím a ostrým sklonem střechy, je ale škoda, že tento sklon má jen část krovu. Zajímavá Zejfartova malba Beránka, který snímá hříchy světa, dojem z málo nápadité stavby s temnými barvami prostor zachránit nedokáže. Více mě oslovil příběh zničené synagogy v sousedství, na jejímž původním místě je dnes parkoviště. Doporučil bych rozdělit

prorostlý stůl Páně a ambon na dva kusy, posunout harmonium k zadní stěně, celý prostor nově vymalovat, osadit barevná skla a Zejfartova

Moravský Krumlov

bílého Beránka osvobodit ze stísnující hnědé a okrové barvy. Podle místního faráře Davida Sedláčka visí ve vzduchu otázka, jak dlouho se zde ještě budou evangelíci scházet, než bude i tato stanice uzavřena, jako se již na několika dalších místech v miroslavské diaspoře stalo. Možná ale úsilí o změnu a otevření prostoru by přineslo i nové oživení.

Přeju vám pěkné léto a na svých cestách se těšte z krás umění a architektury! **Jan Kirschner**

CÍRKEV ZPÍVAJÍCÍ

Aspekty hymnologické práce

KAŽDÝ ZPĚVNÍK ZRCADLÍ DOBU, VE KTERÉ VZNIKL

Vývojové změny, kterými procházela společnost v průběhu dějin, měly někdy větší, jindy menší dopad i na církevní kulturu. „Počítá se s faktem, že hudba, podobně jako náboženství, byla a je antropogenetický faktor, podílející se

na vývoji člověka. Hudba se dnes chápe jako projev a výraz, kterým chce člověk vyjádřit něco ze svého duševního rozpoložení.“ (Juraj Lexmann)

Přestože církevní společenství je specifické tím, že si zakládá na uchování a předávání ►

tradičních hodnot, jeho hudební církevní praxe se může měnit. To posléze vede k posouvání estetických kritérií v hymnologii a k výrazným změnám při koncepční práci na zpěvnících, které v dané době vycházejí.

Znějící hodnota písni

Odborná práce na zpěvníku je tvůrčí a složitý proces. Může trvat několik let, než se ustálí finální podoba, rozměr zpěvníku i obsah. Při hodnocení stávajícího repertoáru je třeba vyhodnotit tzv. znějící hodnotu písň (zpěvem všech slok), a teprve poté je nutné udělat podrobnější hodnocení nápěvu a textu zvlášť.

Pokud se objeví jakákoliv teologická, jazyková, hudebně-rétorická či stylistická nesrovnalost, která narušuje vnitřní koherenci písň, je třeba zvážit, zda udělat drobnou opravu, která by písni prospěla. Tato restaurátorská revize je při tvorbě na církevním zpěvníku legitimní, protože zpěvník dnešní doby nemá být reprintem muzeálních exponátů, ale sbírkou zpěvů, které se dají zpívat dnes.

Revize a úpravy starších verzí

Mnohé písň ze stávajícího církevního zpěvníku nejsou originály, ale zrevidované (dokonce několikrát zrevidované) texty. Mezi nejznámější upravovatele písni patří Jan Blahoslav, Jan Amos Komenský, Ludvík Bohumil Kašpar nebo

Rostislav Nechuta. Velké množství hymnologických údajů, napsaných nad nápěvem a pod textem, které najdeme v Evangelickém zpěvníku u spousty písni z minulých dob, jsou důkaz toho, že redaktoři kancionálů nápěvy a texty průběžně modifikovali a aktualizovali (např. EZ 397 Radujme se vždy společně; textové revize: 1501 / 1541 / 1659 / 1877). Dost písni v našem zpěvníku bylo revidováno několikrát. Totéž se týká nápěvů. Jen v kancionálech 16. st. je možno najít několik variant známé písň, které je třeba komparativní metodou vyhodnotit a následně zvážit finální podobu nápěvu s ohledem na znalost ve sborech. Je třeba také přiznat, že některé známé a oblíbené písň obsahují závažné chyby, např. nesoulady akcentů textu a nápěvu uvnitř fráze, což je případ písň „Nuž Bohu děkujeme“ (srv. notovou ukázkou zrevidované varianty s EZ 177).

Také počet slok je záležitost, kterou má zpěvníková komise určit. Je důležité připomenout, že leckteré písň ve stávajícím zpěvníku mají oproti originálu jen výběr slok. A je lepší, když se tento výběr provede při zpěvníkové redakci než až poté přímo ve sboru. Jde o zodpovědné počínání, které chce zamezit zbytečně velkému objemu zpěvníku. Dlouhé písň s mnoha slokami již nemají takovou hodnotu jako v minulosti. Z muzeálních sbírek je třeba brát jen to, co je dnes použitelné, a z novinek

to, co může být pro církev přínosné, co třeba osloví nové členy církve.

Kromě důležitých teologicko-literárních, hudebních, liturgických a pastoračních aspektů je dobré mít na zřeteli hledisko historické kontinuity. Zpěvník církve s dlouhou a bohatou tradicí má být jakýmsi přehledem dějin duchovního zpěvu.

Doprovod varhanní, klavírní, kytarový nebo žesťový

Dnes zřejmě zpíváme jinak, než se zpívalo v minulosti. Při volbě a tvorbě doprovodů písní nastává důležitá otázka: Jak mají písně z minulosti vyznít dnes? S autentickým, nebo alternativním doprovodem? V dnešní době zaznamenáváme dost odlišnou muzikantskou praxi; varhanní doprovod vyzní jinak než klavírní, kytarový či žesťový, což se týká nejen samotného stylu harmonizace, tzv. harmonického tempa, ale také volby tónin. V rychlejším harmonickém tempu, kde se akordy střídají často, nápěv působí jinak (zpívá se pomaleji) než při pomalejším harmonickém tempu, kde jsou harmonické změny méně nápadné, což přispívá k plynulosti zpěvu. V dnešní době se počítá s tím, že píseň vyzní dobře, když je doprovázena v určitém tempovém rozmezí. V kostele za doprovodu varhan může píseň mít jiné tempo než v malé místnosti, kde se doprovází na klavír nebo na kytaru. Proto s novým zpěvníkem bude souviset nejen tvorba jednoho varhanního chorálního, ale také jiných notových sbírek pro hudebníky.

Zpěvník je obraz rozmanitosti církve

Zpěvník je publikovatelný pouze tehdy, když je přínosný pro sborovou praxi, proto má odborná práce především sledovat, zda jsou bohoslužby se zpěvníkem propojeny. Svým zaměřením se dobře sestavený zpěvník jeví neutrálně, nesleduje jen jeden teologický požadavek, ale umožňuje skloubení různých teologických směrů a spiritualit, různých konfesí a praxí. „Zpěvník má sloužit různým příležitostem, jde o důležitý vklad do sociální a liturgické interakce a také

o průběžnou referenci. Jelikož každý zpěvník přináší nové myšlenkové vzory, má se vnímat jako pramen, relikv, pomůcka pro obnovu.“ (Nienke van Andel) Zpěvník má být obrazem různosti církve a zároveň má být projevem identity. V tomto smyslu se jeví jako konsolidační dokument, který potvrzuje současnou a ověřenou praxi a zrcadlí existující rozmanitost. Jde o knihu, která má mít místo ve společnosti, proto má obsahovat takové dědictví, které je dnes použitelné. Nový zpěvník se tak soustředí na

srozumitelnost a použitelnost. Je to nejen sbírka pokladů, ale také podnětná zásoba úkolů – aby se hodnoty, obsažené ve zpěvníku, mohly postupně objevovat.

Reflexe a popis úkolů, možností a perspektiv duchovních písní v liturgii a v životě je stále téma. Dnešní zodpovědný personál, tj. faráři a pověření církevní hudebníci, by měli spolu více hovořit o estetické povaze a místu písní a jiných nepísňových zpěvů v liturgii.

Zpěv je živá a zajímavá interaktivní součást vzdělávacího procesu v církvi, která přes umělecko-hudební dimenze patří k zvěstování evangelia. S nadsázkou by se dalo říci, že evangelická teologie slova souvisí s teologií zpěvu. Písně, slova i hudba mají vést člověka k ztišení a k dalšímu přemýšlení; k tomu, aby mohl svůj vnitřní zrak pozvedat k Pánu Bohu a zpěvem či hudbou ho oslavovat, jak nejlépe dovede.

Laďskav Moravetz, celocírkevní kantor

EVANGELIZACE A MISIE

SBOR PŘEŠTICE

Mateřské centrum, dětský klub a stacionář

ROZKVĚT PODPOŘENÝ MODLITBAMI

Evangelický sbor v Přešticích nemá dlouhou historii. Vznikl ve dvacátých letech minulého století. Na jeho počátku stálo slovo – kázání či přednáška bratra faráře Ebenezera Ottera z plzeňského sboru. Jeho slova o významu mistra Jana Husa zasáhla mnoho posluchačů, a tak za necelé tři měsíce se sešlo první shromáždění v počtu 60 osob a o dva roky později pak vznikl samostatný evangelický sbor, který záhy narostl do počtu několika set členů.

Ovšem nadějně se rozvíjející společenství začalo po čase stagnovat. Přetížený farář, nedostatek služebníků, absence adekvátních vlastních prostor a nakonec i příchod dvou totalit způsobily, že se sbor postupně zmenšoval, a to i přes obětavou práci faráře Josefa Francouze a posléze i Jana Šoltésze, kteří přeštickému sboru věnovali mnoho své energie a modliteb.

V osmdesátých letech a znovu v letech devadesátých se sbor dostal na samou hranici své existence. Příčinou byl jáhen, který sborový život svévolně dusil za nečinného přihlížení nekompetního staršovstva, které ani neznalo svá práva a pravomoci. Malé společenství, kterému hrozilo, že se zcela rozpadne a rozptýlí do nejbližších sborů, udrželo přesvědčení, že bylo Pánem povoláno k misii právě na tomto místě. „Farní sbor není zájmový klub! Na situaci je třeba dívat se jakoby z jeho perspektivy, nedívat se, kolik nás je, ale kolik nás tu Pán chce mít. V našem městě je 6000 bloudících, kteří neznají Krista. Pro ty jsme tady.“

Mateřské centrum a dětský klub

Po odchodu jáhna a příchodu faráře Satkeho se sbor zaměřil nejen na konsolidaci vlastního

společenství, ale zároveň na misií podle základního biblického zadání. A tak začali členové sboru sloužit občanům města. Vzniklo mateřské centrum, ve kterém byly nejprve jen maminky ze sboru, postupně však přicházely i zvenčí. Centrum se stalo ve městě uznávanou aktivitou, kterou oceňovala i radnice, a Petra Mišterová, která mateřské centrum založila, byla oceněna i krajskou hejtmankou. Když děti povyrostly, objevila se potřeba založit dětský klub. Nedělní škola je důležitá, ovšem pro děti z mimosborového prostředí nedostupná. Začaly se organizovat jarní, letní a podzimní tábory nejprve ve spolupráci s větším sborem, o dva roky později již samostatně. Dětský klub začínal pro několik málo sborových dětí, ale přidávali se jejich kamarádi. Nyní klub funguje pod organizací *Royal Rangers* a na schůzky přichází okolo 30 mladých, a to nejen ze sboru.

Bratr farář Luděk Korpa založil kdysi v neda-
lekém Merklíně skauta. Dívka, která zde poprvé
uslyšela evangelium, přišla po letech jako ma-
minka do mateřského centra, kde uvěřila a stala
se aktivní členkou sboru. Byla to právě ona, která

přišla v létě roku 2016 s myšlenkou založit denní
stacionář pro dospělé s postižením a pro seniory.
Sbor tehdy již delší dobu hledal způsoby, jak
oslovit také starší generaci a tento podnět do
něj zapadl.

Stacionář pro dospělé osoby s postižením a pro seniory

Záchrana a vzestup prakticky už zruinovaného
sboru a vznik stacionáře je jedno velké svědectví
o Boží milosti, doložené mozaikou mnoha ma-
lých i velkých zázraků, které jsou odpověď na
množství modliteb a množství poctivé práce na
vinici Páně. Spoustu let se členové sboru denno-
denně modlí za adekvátní prostory pro bohosluž-
bu, misií i další veřejnou službu, kterou stávající
dislokace limituje prostorově i kvalitativně.

Objevila se totiž nejen možnost založit denní
stacionář, ale současně bylo možné napsat žádost
o grant z evropských prostředků na stavbu budo-
vy pro stacionář, jehož součástí je prostor kostela,
za který se sbor 15 let modlil. Kaple, která bude
přes týden využívána pro stacionář, se v neděli
promění v bohoslužebnou místnost. Slovo a čin,
víra a služba tak mohou stát vedle sebe a vzájem-
ně se prolínat.

Termíny však byly neúprosné, nebylo praktic-
ky možné vše stihnout včas. Registrace sociální
služby denního stacionáře, stavební úpravy stá-
vajících prostor, vytvoření projektové dokumen-

tace k nové stavbě, doporučení radnice a napsání
žádost o grant z prostředků EU... Procesy, které
za normálních okolností trvají rok i déle, bylo tře-
ba stihnout v neskutečně krátkém čase pouhých
tří měsíců. ▶

Vše se ale až zázračně dařilo, ale také nás Bůh stále přesvědčoval o tom, že jde jen a jen o jeho dílo – překážky mizely z cesty a věci se posouvaly nečekaně vpřed, všechno jsme stihli, nemožné se stalo skutečností.

A pak přišla těžká zkouška. Když už bylo vše připraveno a stacionář se otevřel – žádný z přihlášených klientů nenastoupil a sociální pracovnice dala výpověď. Při modlitbách jedna ze sester přijala slovo od Pána, že krize potrvá tři měsíce. Pracovnice stacionáře v modlitbách pochopily, že službu stacionáře chceme dělat opravdu a jen jako službu Bohu. A skutečně se první zájemce objevil po třech měsících a za ním následovali další.

Dnes je kapacita deseti osob naplněna a další jsou zapsáni v pořadníku. Dílo se daří a můžeme vidět, jak společenství ve stacionáři přináší lidem znovu úsměv na rty. Sami klienti říkají – tady je náš druhý domov, a chtějí se s námi modlit. To je to pravé ovoce.

Budova nového stacionáře má stát tento rok vedle současného sborového domu, kde sídlí ny-

nější stacionář. Pokud se to podaří, bude to také zázrak. Vždyť času již mnoho nezbyvá. Žádost o grant na přístavbu stacionáře byla úspěšná a můžeme stavět. Ovšem opět se objevily odkazy na Boží milost – stavbu neuhradí EU celou, pouze její část a zbytek musí dofinancovat sbor. Jedná se cca o šest milionů, které samozřejmě nemáme, a tak je na místě opět modlitba a očekávání Boží milosti.

Život sboru jako vyslyšené modlitby

Sborové společenství se zatím utěšeně rozrostlo, schází se dospělí i děti, jedna bohoslužba v měsíci je rodinná s večerí Páně, jedna pro mládež. Po bohoslužbách všichni zůstávají na faře na posezení u čaje a kávy i k modlitbám – za osobní potřeby a starosti. Jednou za měsíc uvaří některá z rodin společný oběd. Postupně se naplnilo to, v co jsme věřili a za co jsme se modlili. Jsme rádi, že dílo, které započalo bezmála před sto lety, pokračuje dál.

Jan Satke

V PRESBYTERNÍ CÍRKVI JIŽNÍ KOREJE

Jak žijí malé korejské sbory

Čtrnáctidenní zkušenost na vlastní kůži

S Presbyterní církví Jižní Koreje (PCK) jsme se prostřednictvím otištěných článků v časopisech naší církve, ale i v časopise Misiologické fórum, který vydává Středoevropské centrum misijních studií (SCMS), již mohli seznámit; obrázky a postřehy v souvislosti s konaným Valným shromážděním Světové rady církví v Jižní Koreji publikovali např. autoři Joel Ruml, Alexandra Hauserová a Pavol Bargár.

Velkou zásluhu na pokračujících živých kontaktech s PCK má jistě bratr Jong-Sil Lee, který partnerství z korejské strany již dlouhé

roky zajišťuje organizačně i materiálně. I já jsem využil jeho nabídky dvoutýdenního studijního pobytu v Jižní Koreji v prostředí PCK.

Viditelným specifikem korejské spirituality jsou velmi brzké ranní bohoslužby před začátkem pracovní doby a vyučování ve školách.

Byť setkání s odlišnou jihokorejskou společností bylo poměrně krátké, poskytlo velké množství studijního materiálu, o který bych se s vámi

nyní rád v krátkosti poděлил. Doufám, že se stane i základem snahy nejen našeho centra (SCMS) pracovat na vytvoření misijního sboru v prostoru Českobratrské církve evangelické. Ve své zprávě vynechávám vše, co naleznete jinde již dobře a výstižně popsáno, např. ve výše uvedených článcích.

Univerzalita křesťanství

Rozhodně však nepovažuji za nošení dříví do lesa, když znovu zdůrazním, že v Jižní Koreji nalézáme i v době dnešní globalizace skutečně odlišnou společnost od naší, a to jak kulturně, sociálně (např. téměř nulová státní a obecní podpora sociálních, kulturních či společenských projektů – žádné „evropské“ peníze v podobě dotací

a grantů), tak i politicky (jihokorejská společnost je liberální neokapitalismus tvrdé soutěže, na hony vzdálený naší socialistické Evropě).

Malé sbory zakládají své školy, školky, družiny, kluby a knihovny a provozují například cukrárny, šicí dílny či malé truhlárny.

Co jsem si také velmi opět intenzivně uvědomil, byla univerzalita křesťanství a pochopení významu „inkulturace“ a s tím i problematiky vývozu resp. dovozu evropského, severoamerického protestantského křesťanství. Je dobré, když to člověk zakusí na vlastní kůži v jiné ►

většina členů sboru Harmony Prtesbytrian Church v Yonginu. Uprostřed farář Lee Sang-Hun, po jeho pravici Luděk Korpa.

z venkovského sboru

zemi v prostředí tvrdé křesťanské konkurence. V naší české kotlině a našem tradičním českobratrském evangelictví je přes všechny povětrnostní vlivy stále útulno, bezpečno a ohleduplné.

Krise protestantismu

Mé putování po malých korejských sborech bylo nesené také skutečností, která pomalu vyvstává z odborné analýzy, zpracovávané samotnou PCK: před církví v Koreji se objevuje krize protestantismu. Jedním z jejích projevů bude i dramatický pokles členstva a rušení velkých sborů (dáno zadlužeností sborů při budování velkých a nákladných církevních budov, nákladný provoz těchto sborů s velkým personálním zajištěním), nezaměstnanost mezi faráři, velmi malá mezosborová spolupráce, nekumenická situace, včetně dynamické progresse římskokatolické církve, návrat k tradičnímu a přetrvávajícímu většinovému agnosticizmu, vycházejícímu z korejské konfucíánské tradice. Situace tedy v mnohém podobná té naší: Před Českobratrskou církví evangelickou stojí podle analýz také otázka restrukturalizace, spojená se zánikem sborů, úbytkem členstva, potenciální

a doposud neznámou nezaměstnaností farářů, k tomu společnost plná nedůvěry vůči instituční církvi atd.

Co jsou malé sbory Presbyterní církve v Koreji?

Jednoduše řečeno: Malé sbory stojí v opozici k teologii evangelia úspěchu velkých mnohatisícových sborů s obrovskými budovami a nákladným provozem, zajišťujícím členům sboru bohatou a různorodou nabídku.

Spiritualita „malých sborů“

Důraz je kladen na osobní modlitbu a četbu Písma. Viditelným specifikem je například i často zmiňovaný korejský fenomén velmi brzkých ranních bohoslužeb před začátkem pracovní

bohoslužebné prostory

doby a vyučování ve školách. Společenství nejsou „liturgická“, panuje zde velká rozmanitost liturgických projevů. Společný je však důraz na kvalitní zpěv a živě kázané slovo. To vše se odehrává ve velmi civilní liturgické podobě.

Co na první pohled zaujme, je často zmiňovaná touha členů malých sborů žít v přehledné komunitě s ochotou obětovat i určité stránky

soukromí pro společnou výchovu a vzdělávání dětí. Malé sbory proto zakládají a provozují své školy, školky, družiny, kluby a knihovny. Jde i o společnou práci: sbory se spojují se zemědělskou komunitou, zakládají družstva (úvěrová, zemědělská, podnikatelská – např. cukrárny), výrobní dílny (truhlárna, šití oděvů, zpracování potravin atd.)

Důležitou roli hraje společné jídlo, společně trávený volný čas a někde i sdílený majetek (zvláště ve venkovských sborech). Velká obětavost členů malých sboru je vidět ve sborové diakonii, která zahrnuje širokou škálu služeb: sociální práci (dětí, mládež, senioři, rodiny, lidé s handicapem, neza-

městnaní, chudí), politické, kulturní a ekologické aktivity. Tento rozhodující prvek v životě malých sborů je směřován jak dovnitř společenství sboru, tak s přesahem do místní komunity (městská čtvrť, vesnice).

Nadšení pro misii

Ústřední téma života malých sborů je misie a evangelizace. Kreativita a nadšení pro misii vás zaujme hned při prvním kontaktu. V tom jsou tito Korejci opravdu jiní než my, tradiční evangelíci: My si stýskáme a ptáme se, proč to nejde a že to vlastně nemá smysl; oni misii dýchají. **Luděk Korpa**

MISIJNÍ PŮSOBNÍ NA PLZEŇSKU

Obnova kazatelské stanice v Nýřanech u Plzně

JAKO V ARŠE NOEMOVĚ

Nýřanská kazatelská stanice byla oficiálně založena 28. října 1922. V době, kdy do Českobratrské církve evangelické přistupovalo velké množství lidí, kteří hledali v nové republice i novou životní orientaci. Počet členů kazatelské stanice rychle rostl. Původně se bohoslužebná shromáždění konala v místní měšťanské škole jednou za tři neděle. V době druhé světové války byly Nýřany od Plzně odděleny hranicí mezi sudetským územím a protektorátem. Činnost kazatelské stanice pak byla přerušena a obnovena byla až po osvobození v roce 1945.

Kde najdeme útočiště?

Bohoslužby se potom konaly ve škole – až do doby, kdy byl vydán zákaz: z hygienických důvodů nelze podobná shromáždění ve školách konat. Řešení se našlo, bohoslužby se konaly po bytech členů sboru. V šedesátých a sedmdesátých letech bývaly v kuchyni u Šedivců v nedaleké vesničce Úherciích u Nýřan. Pro

účastníky z plzeňského sboru to znamenalo jet odpoledním vlakem do Nýřan a odtud jít pěšky asi dva kilometry. Později byla činnost opět přenesena do Nýřan, útočiště jsme našli ►

zahajovací bohoslužby na první adventní neděli 2017

na katolické faře. Po několika letech však život kazatelské stanice opět skončil.

Při jednáních plzeňského staršovstva a při rozhovorech mezi členy sboru se pak znovu a znovu, jak ona pověstná řeka Punkva, objevovala na povrchu otázka: Tak co s kazatelskou stanicí? Po „uspání“ Nýřan zůstaly jen adresy se jmény v karto-

Betlémské světlo a manželé Kantorovi

téce a vzpomínky pamětníků: kdo všechno se tam setkával a jaké to bylo. Do sídla sboru, do Plzně, to není zas tak daleko a dnes mají všichni auta. Kdo má tedy zájem, může přijet tam.

Mezi drobným zvířectvem

Ted' mnohé přeskočím a řeknu jen, že ke konci chmurných úvah stačilo málo: pomohli k tomu dva členové sboru. Manželé Jana a Jiří Kantorovi, kteří v Nýřanech dlouho žijí a kterým nebylo lhostejné, že 99 % obyvatel tohoto městečka nemá jinou možnost než na bohoslužby odjíždět jinam či se připojit k maličké komunitě bratrů a sester z římskokatolické církve. Původní objekt tu církev neměla, a tak druhým krokem bylo pronajmout nějaký vhodný prostor. A tím se stala schůzovní místnost místního Českého svazu chovatelů. Obklopeni fotografiemi králíků, slepic a kohoutů, skoro jak v arše Noemově, na první neděli adventní roku 2017 poprvé po dlouhých letech se v Nýřanech, malém

hornickém městečku přibližně se sedmi tisíci obyvatel 12 km na západ od Plzně bohoslužby opět konaly.

Nadějná misijní práce

A tak se dnes radujeme, že ve zkušebním režimu už zase bohoslužby v Nýřanech konáme každou neděli, s průměrnou účastí sedmi bratrů a sester; přijíždějí i členové sboru z Plzně, aby shromáždění podpořili. O kazatelské stanici také pravidelně mluvíme na jednáních staršovstva, vše, co se v Nýřanech koná, pečlivě oznamujeme. Za toto misijní místo našeho sboru se pravidelně modlíme.

Od podzimu 2018 připravujeme program pro veřejnost i v týdně. V září a říjnu půjde o tematické pásmo Příběhy, které formují naši kulturu, v listopadu a prosinci Příběhy, které formují naši historii a v lednu a únoru Příběhy, které formují naši víru. Připravujeme koncerty, vánoční program a další kulturu. Základem však zůstává nabídka nedělních bohoslužeb.

Vážení a milí členové církve, bratři a sestry, neopouštějme místa a lidi, kteří v nich žijí. Bojujme a hledejme. Žádné sociální, kulturní, sportovní, environmentální, vzdělávací zařízení nenahradí církev v jejím jedinečném a nezastupitelném poslání, které nám bylo svěřeno.

Luděk Korpa

ROZHOVOR S VERONIKOU DIASNIK

Dobře se najíst do sta korun

Litoměřická Diakonie provozuje v Terezíně restauraci Klobouk

V prázdninovém čase panuje ve školách i střediscích Diakonie volnější tempo. Ne ale v Klobouku, restauraci v Terezíně, zřizované Diakoníí Litoměřice. Odbavovat okolo 200 hostů denně tu musejí pořád. O podniku, který zaměstnává lidi s mentálním handicapem i zdravotním znevýhodněním, jsme mluvili s vedoucí provozu, Veronikou Diasnik.

Restaurace se otevřela v roce 2002. S podobným typem sociálního podnikání ale neměla Diakonie zkušenosti. Jak vypadaly začátky?

To jste mě trochu zaskočil. Nepracovala jsem přímo tady, ale o dům vedle, jako vedoucí chráněné dílny. Ale vím, že se tu vystřídala už velká spousta provozních, nebylo asi snadné pracovat s lidmi

s různým znevýhodněním – najít k nim vhodné kolegy, vytipovat, která práce by jim sedla.

Vy jste ovšem také žádné zkušenosti pro takovou pozici neměla.

Ne – i když vlastně trochu ano. Jsem vyučená dámská krejčová. Později jsem vystudovala dálkově ekonomickou školu. Ale jestli jsem se do něčeho opravdu nehrnula, tak to bylo pohostinství. Děda i babička byli oba hostinští. Pracovala u nich moje maminka i moje teta. Já jsem v hospodě vyrostla, a tak vím, co je to za stres, když restaurace dobře funguje a chodí hodně lidí. Můj cíl tohle doopravdy nebyl.

A najednou stojíte v čele restaurace, která funguje a kam chodí hodně lidí...

To šlo ale postupně. Po nějakém začátečním období na tom byl Klobouk hodně špatně. ►

Vystřídalo se plno kuchařů, kvalita jídla špatná, pověst se pokazila a návštěvnost klesla. V tu dobu jsem chodila do kuchyně pomáhat. Pak se z dvousměnného provozu stal jednosměnný, zrušily se víkendy i večery, pak to vzdal i kuchař. Šla jsem do kuchyně pomoci bývalému provoznímu, aby se vůbec mohlo dál fungovat. Ten nakonec odešel taky a na mě všechno spadlo.

O Klobouku

Tereziánská restaurace Klobouk je chráněné pracoviště, kde spolu s profesionály pracují lidé se zdravotním znevýhodněním. Součástí restaurace je i sociální služba Sociálně terapeutické dílny, která přímo v provozu zajišťuje pracovní tréninkový program. Otevřeno je každý všední den od 10:00 do 15:00. Tým Klobouku ale zajišťuje také různé rauty a oslavy.

To zní hrůzostrašně. Co vás přimělo také neutéct?

Zavřít by přece byla hrozná škoda. Vím, kolik stálo sil i peněz podnik vybavit. Také klienti by přišli o práci. Chvilí jsem provoz i vaření obstarávala sama. Pak jsme našli kuchaře a začali všechno znovu rozhýbat.

Hostů máte dnes už dost, ale také máte v Tereziánské velkou konkurenci.

Restaurací je tu opravdu dost, ale málokterá vydrží déle než rok. Otevřou a zase zavřou. Nám se podařilo nalákat stále zákazníky z firem v Tereziánské i okolí. Chodí k nám na obědy. Chtějí se dobře najíst a vejít se přitom do sta korun. To u nás lze.

A ekonomicky jste na tom jak?

Dobře. Loni jsme vykázali zisk a v předchozích letech jsme neměli ztráty. Je ale třeba zdůraznit, že jsme sociální firma. Nám stačí, když skončíme na nule.

Kolik lidí s handicapem u vás pracuje?

V restauraci máme zaměstnaných celkem dvacet osob, včetně úklidu a praní prádla. Z nich

má 11 mentální handicap, pak je zde sedm lidí se zdravotním znevýhodněním. Kromě těch, co mají dovolenou nebo marodí, jsou všichni každý den v zápraží.

Kdy si berete dovolenou vy?

Jak to vyjde, ale v kuse maximálně týden. A i když vypnu služební mobil, pořád má dost lidí číslo na ten soukromý. Někdo si objedná oslavu, zákusky... a to je moje práce.

Co jsou podle vás tři nejdůležitější vlastnosti člověka, který se chce pustit do sociálního podnikání v pohostinství?

Trpělivost, houževnatost, pokora. U nás třeba zaměstnanci neberou spropitné – tedy berou, ale dává se do společné pokladny a jednou za rok za ně připravíme pro spolupracovníky s handicapem výlet. Minulý rok jsme byli v restauraci u pana Pohlreicha, letos pojedeme na muzikál.

Veronika Diasník

Na který moment z fungování Klobouku jste obzvláště pyšná?

Já jsem pyšná na každou věc, která se povede. Mokrát už jsem samozřejmě také chtěla končit. Neustálý stres, občas se s někým o něčem musíte dohadovat a to si pak hned říkáte: „Mám to zapotřebí?“ Pak mě ale spolupracovníci něčím dojmou nebo potěší a hned vím, že jen tak neskončím.

Adam Šůra, foto Jan Šilar

Muž, kterému jde o věc

Proč byl Miloslav Běťák oceněn za zásluhy o Diakonii

Když jsem se s Miloslavem Běťákem téměř před deseti lety na poradě ředitelů Diakonie seznámil, působil na mne z celé čtyřicítky šéfů středisek nejvíce unaveným, rozladěným a mrzutým dojmem. Teprve později jsem pochopil, že jeho letitá práce v čele prvního a jediného kamenného hospice Diakonie ve Valašském

Miloslav Běťák

Meziříčí únavu přináší. Trochu mrzutý a trochu rozladěný – takový byl Míla snad vždycky, když o něco šlo a když se pro něco zapálil. Pořád nebyl spokojen, pořád na druhé a především na sebe kladl ty nejvyšší nároky. Bylo vidět, jak moc mu jde o věc.

Diakonii věnoval obrovský kus svého života. Bez nadsázky. Ředitelem nově vzniklého hospice se stal ve chvíli, kdy mohl klidně a s grácií dokončit kariéru v komerční sféře. Jako by tušil, že jeho úkol je ještě i jinde, v církvi, v Diakonii, která po první dekádě nadšené porevoluční obnovy potřebovala upevnit v kvalitě a profesionalitě. Srdcař. Pamětníci vzpomínají, jak v počátcích

hospice získal klíčových několik milionů korun jen tím, že se bankám zaručil vlastním majetkem.

V roce 2013 přijal výzvu stát se členem správní rady Diakonie. Ocítl se tak na opačném poli – v ústředí Diakonie, které předtím tak často podroboval nelitostné kritice. Ukázal, že výzev se nebojí, i když to znamená riziko. Bylo vidět, jak moc mu jde o věc.

Od vedoucího tandemu Míla Běťák – David Šourek jsme si tehdy slibovali mnohé. David jako schopný vizionář, jemuž Míla bude se svým bodrým skepticismem krýt záda, to byl dobrý příslib budoucnosti Diakonie. Dějiny šly nakonec jinudy. Míla zůstal a za pět let ve své funkci nastavil klíčové procesy finančního řízení Diakonie, která má dnes už více než miliardový

předání Medaile vděčnosti při synodu

obrat. Nikdo nespočítá hodiny přesčasů, nočních směn a časných ranních vstávání rovnou do kanceláře, protože Míla nedokázal příliš dlouho spát. Pracoval v tichosti. Nešlo přece o něj, ale o tu věc. ►

V posledních letech se nadchl pro církevní rekreační středisko Sola Gratia v hostýnských kopcích. Především díky jeho osobnímu zaujetí zůstává středisko nadále součástí církve. Míla nám ukázal, že by byla škoda vzdávat boj příliš brzo.

Ze správní rady Diakonie Míla letos odchází, jeho místo převzala zkušená Hana Řezáčová, až donedávna ředitelka Diakonie Sobotín. V Diakonii však Miloslav Běťák zůstává v malém pracovním poměru. A co víc? Za své dlouholeté

zásluhy o Diakonii obdržel na letošním synodu z rukou zástupců církve medaili vděčnosti. Stojí na ní biblický verš: „Každý ať slouží druhým tím darem milosti, který sám přijal.“ (1Pt 4,10) Jak mnohé a pestré takové dary mohou být, lze vidět i na Mílově osobě: před synodem totiž v tu chvíli nestál muž mnoha úsměvů a servilních postojů, ale muž, jemuž celoživotně a opravdu moc jde o tu věc.

Pavel Hanych, foto P. Hladík a J. Hofman

AKTUALITA

Třetí rolničkovský „Obchod dobré vůle“ v Soběslavi slaví své první výročí

První Obchod dobré vůle otevřela Rolnička v roce 2015 v sídle své tábořské pobočky na Sídlišti nad Lužnicí, druhý v centru Tábora jsme otevřeli o rok později.

Inspirací k tomu byly americké *Goodwill stores*, které jsou založeny na myšlence, že lidé darují funkční, ale nepotřebné věci a výtěžek z jejich prodeje je věnován na dobročinnost.

Hlavní cíl Rolničky je nabídnout práci lidem se zdravotním postižením. V současné době jich ve třech obchodech pracuje 17, z toho jsou čtyři s mentálním postižením. „Máme velkou radost, že si naše obchody našly své dárce i zákaz-

níky,“ říká Barbora Růžicková, vedoucí Obchodů dobré vůle.

Podpořit Obchody dobré vůle Diakonie Rolnička, a dát tak práci lidem s postižením je možné dvěma způsoby – darovat do obchodu věci, nebo v něm nakoupit.

„Do obchodů přijímáme všechny funkční věci kromě obnošeného oblečení a obuvi. Mohou to být např. hračky, malé elektrospotřebiče, domácí potřeby, nádobí, autosedačky, kočárky, sportovní potřeby, ale i menší nábytek. Věci je možné přinést do jednoho z našich obchodů v jejich běžné otevírací době. Podrobnější informace naleznete na webových stránkách Diakonie Rolnička,“ dodává Bára Růžicková.

AŠŮ

CÍRKEV ANGAŽOVANÁ

Rozruch kolem prohlášení synodu

Ve dnech konání letošního synodu byla v Brně v rámci divadelního festivalu uvedena kontroverzní hra chorvatského režiséra Olivera Frljiče *Naše násilí a vaše násilí*. Řetěz protestů a reakcí na tyto protesty, jež byly medializovány a nebylo snadné se v nich zpočátku vyznat, vedly zástupce církve k zaujetí stanoviska, z něžž bylo na závěr synodu přijato níže otištěné prohlášení. Na ústředí církve pak v následujících dnech přicházely kladné, ale i záporné ohlasy. Zástupně jsme vybrali jeden nespokojený ohlas, který zaslalo staršovstvo sboru v Růžďce, a odpověď, kterou za synodní radu napsal synodní senior Daniel Ženatý.

Prohlášení synodu k aktuálnímu společenskému dění

Čtvrté zasedání 34. synodu Českobratrské církve evangelické, které se sešlo v Litomyšli ve dnech 31. 5. až 2. 6. 2018, přijalo toto prohlášení:

„Českobratrská církev evangelická je spjata se společností, ve které žije. Proto nesmíme připustit, aby někdo o své vlastní vůli například určoval, co smí herci hrát nebo na co se smí diváci dívat, jak se stalo při divadelním představení

Naše násilí a vaše násilí v Brně 26. 5. 2018. Nejde nám o interpretaci divadelní hry. Odmítáme však, aby skupiny spojené s fašismem či neonacismem používaly křesťanské hodnoty jako zástěrku pro své jednání.

V následování Krista se setkávají lidé všech ras a národů, sociálního a ekonomického postavení. Proto odmítáme, aby lidé, kteří šíří nenávist a brání svobodě, mluvili jménem křesťanů.“

Litomyšl 2. 6. 2018, 4. zasedání 34. synodu

Českobratrské církve evangelické

Vážení synodní rado,

S rozpaky jsme si vyslechli prohlášení 34. synodu naší církve, týkající se událostí kolem představení *Naše násilí, vaše násilí*. Považujeme za důležité upozornit vás, že s tímto prohlášením nesouhlasíme.

Autoři se v něm obávají o svobodu uměleckého projevu v naší zemi a zneužití křesťanských hodnot fašistickými skupinami. Z našeho pohledu samotné uvedení něčeho tak perverzního, jako je zmíněná hra, svědčí o tom, že svoboda uměleckého projevu (lze-li toto představení nazývat uměním) ohrožena není. To, že uvedená hra způsobila znechucení a odmítavou reakci veřejnosti (a to nejen fašistických skupin), je pro nás pochopitelné.

Pochopitelná pro nás však není reakce synodu. Církev je pro tuto společnost představitelem a zastáncem tradičních lidských a křesťan- ►

ských hodnot. Ty a mnohé další byly touto inscenací zjevně pošlapány. Mrzí nás, že namísto odmítnutí děsivě pokřiveného obrazu Ježíše Krista se tímto prohlášením naše církev zapojila do nepřehledných politických šarvátek, které se kolem představení rozpoutaly, a zklamala tím mnoho slušných lidí věřících i nevěřících.

Na poslední schůzi staršovstva jsme se v této věci jednomyslně shodli a usoudili jsme, že je důležité, aby bylo ústředí církve informováno o atmosféře v jednotlivých sborech.

Staršovstvo sboru ČCE v Růžďce

Staršovstvu sboru ČCE v Růžďce

Milé sestry, milí bratři, dovoluji si Vám odpovédět se souhlasem synodní rady, které svůj dopis adresujete.

K Vašemu sboru mne váže mnohé pouto přátelství a vzpomínek, především na dobu, kdy jsem Váš sbor administroval, a tak rád odpovídám.

Dovolte mi úvodem říct, že jednání synodu probíhala v pokoře, bez silných slov, ve vzájemné důvěře. Provázela jej řada modliteb, proseb o to, aby Kristus byl a zůstával naším Pánem, aby si z nás činil sůl země a světlo světa. Touha po přítomnosti Krista byla silnější než kdy dříve. Hledáme odpovědi na problémy, které ohrožují důstojný život na naší planetě. Neznáme snadná řešení. O to více se ptáme Krista a od něj se učíme.

Prosím, přečtěte prohlášení synodu ještě jednou. Je stručné, přehledné. Opravdu nehodnotíme hru. Nepokoušíme se ji interpretovat. Ano, je náročné udržet od sebe oddělené dvě tak palčivé události. Na jedné straně kontroverzní hru, na druhé straně události, které se v divadle staly. Prosím, zkuste to oddělit. My jsme se o to na synodu pokusili. Reagovat jen a pouze na události, které se v divadle staly.

Proto: Ani náznakem nezlehčujeme ty, kdo se modlili za to, aby hra nebyla hrána, stejně tak ty,

kdo před divadlem i v divadle protestovali proti jejímu provedení.

Vymezujeme se však jednoznačně proti těm, kdo hru násilím přerušili a obsadili jeviště. Někteří to mysleli upřímně. Ale iniciativu převzali lidé doložitelně propojení s neonacistickým hnutím v naší zemi.

A právě v tom spočívá vážnost situace. Když se nyní těmto silám nepostavíme na odpor, může se stát, že do některého nedělního shromáždění naší církve přijde skupina deseti mužů s holými hlavami, v kožených bundách, posadí se do předních lavic a uprostřed kázání o tom, že Romové, stejně jako kdysi Samařani, jsou naši bratři a naše sestry, vystoupí a násilím bohoslužby ukončí. A přivolaná policie řekne, že není schopna rozlišit, kdo ve shromáždění mluvit může, a kdo ne, je jí líto a odejde.

Starší sestry a bratři v našich sborech pamtují, jaké bylo stát v čase po únoru 1948 v kuchyni nebo na dvoře, dívat se, jak sousedé a známí odvádějí dobytek, odvážejí dobré vozy, stroje; a rodiče i prarodiče stojí, drží se za ruce, pláčou a nic nedělají. Protože – už – nic dělat nemohou.

Dnes se bráníme obdobně ničivé síle. Nechceme se dostat do situace, kdy budeme přihlížet, a nic – už – nebudeme moci dělat. Opravdu nemůžeme dovolit, aby lidé, kteří tvrdí, že vědí, co je pravda a co je křesťanské, vešli do škol, kostelů, spolků, divadel, Diakoníí, Charit a násilím určovali, co je správné.

Nebránili jsme uměleckou svobodu. Bránili jsme svobodu svou. Dějiny dokládají, že síly, které šíří nenávist, se mezi prvním pokoušejí likvidovat právě církev a její výsadu kázat Boží slovo svobodně.

Prosíme o Vaše pochopení, že tímto směrem se usnesení synodu ubírá. Odmítá, aby se neonacisté stali těmi, kdo kážou Kristovo evangelium.

Pravda, měli jsme tam doplnit výzvu, abychom Kristovo evangelium o lásce a naději pro každého vnášeli do světa o to usilovněji. To ano.

Upřímně zdravím, přeji vše dobré,

Váš Daniel Ženatý, synodní senior

Litomyšl za 500

Knihy v srdci i na pultě

Může to znít jako otřepaná floskule, ale je to fakt. Nedávný synod ČCE v Litomyšli byl pro s. r. o. Kalich opravdu zásadní. A to hned v několika bodech.

Po více předchozích odmítnutích byla letos schválena výroční zpráva nakladatelství – a to drtivou většinou hlasů přítomných delegátů. Účastníci synodu byli přitom seznámeni s tím, že zejména kamenný obchod na pražské adrese Jungmannova 9 si nestojí dobře. A pochopili, že to není žádná výjimka, drobná knihkupectví dnes bohužel zanikají a pozice malého hráče na trhu v sousedství několika knižních megastorů naši pozici ještě více komplikuje.

Ve svém vystoupení před účastníky synodu jsem požádal o tři roky hájení, během kterých by Kalich mohl a měl zvednout hlavu. Jasně jsem řekl, že bez podpory – a to i finanční – ze strany naší církve to nebude možné. Potlesk z pléna a usnesení, že synod se záměrem revitalizace společnosti souhlasí, jsou pro nás potvrzení, že ČCE chce svůj Kalich udržet. Že je to víc než tradice, že je to současnost. Tento zájem je pro nás pobídkou i závazkem. Děkuje.

Ano, usnesení doprovází i douška o možnosti knihkupectví Kalich zrušit. Už na plénu se

kolem toho zvedla oprávněná diskuse. A já zde chci vyjádřit naši ochotu knihkupectví udržet. Synodní radě předkládáme konkrétní úsporné návrhy, zároveň ale potřebujeme prostředky. Po letech, kdy se do rozvoje firmy v podstatě neinvestovalo, potřebujeme tento trend obrátit. Chceme dát novou podobu našemu e-shopu, být aktivní na sociálních sítích, zlepšit výstavní podmínky v obchodě...

Litomyšlská výzva Vladimíra Zikmunda – našeho jednatele, aby každý člen synodu nakoupil každoročně v našem obchodě knihy alespoň za 500 Kč, těsně neprošla. Nevadí, možná opravdu není třeba tyto záležitosti uzavírat do usnesení. Je ale třeba je mít v srdci. Pokud vám na Kalichu záleží a pokud my chceme jeho značku a produkci udržet, jestli chceme mít i nadále možnost v centru Prahy nakoupit kvalitní teologickou literaturu (a nejen ji), zastavte se u nás (s výjimkou dnů 23.–31. 7., kdy budeme provádět inventuru). Nebo si otevřete naši nabídku na www.ekalich.cz. Třeba vás naše knihy zaujmou natolik, že utratíte víc než onu pětistovku, o které se hlasovalo.

Aleš Palán,

ředitel nakladatelství Kalich

RECENZE

Kniha o životě, psaná ze života

Harold S. Kushner, který je pro evangelického čtenáře znám svým dřívějším dílem *Když se zlé věci stávají dobrý lidem*, i ve své poslední knize přichází s naléhavým tématem.

Tentokrát se věnuje smyslu lidského života. Hlavní téma celé knihy je lidská potřeba vědět, že jsme důležití a že nás svět bere vážně. Jako rabín,

kteřý působil v kongregaci třicet let, se setkával s mnoha lidmi v nejrůznějších životních situacích. Jako židovský teolog je zvyklý promýšlet a vykládat starozákonní zvěst. Jako intelektuál má přehled napříč obory, cituje významné psychology, vybírá příklady z klasické literatury, filmu. A coby americký občan, který aktivně vystupuje ve společnosti, ►

je všímavý ke světu, ve kterém žije. A mnohé tyto zkušenosti a poznatky ve své knize zúročil. To je také jeden z důvodů, proč je kniha čtivá. Nejde však

o návod na život typu snadno a rychle. Člověk se může knihou brzy prokousat, ale neodbytné otázky ho začnou brzdít a nutit do revize vlastního nitra. „Vždyť my lidé jsme velice složití tvorové. Máme tolik potřeb, tolik citových tužeb, jež často stojí jedna proti druhé,“ dodává autor. Kniha je rozdělena do osmi přibližně stejně dlouhých kapitol. V každé z nich je vždy rozebráno jedno téma.

Čtenář má možnost seznámit se s autorovým výkladem jedinečného Božího vztahu k člověku, nalézat odpovědi na otázku, proč dobří lidé dělají zlé věci, a také jak se to má s naší touhou po pomstě neboli s divokou spravedlností. V dalších kapitolách se lze dočíst, co puďí člověka dělat naopak věci odvážné a šlechtěné. Autor se nezapomene zmínit o důležitosti rodiny a přátel pro lidský život a také, že na nás někomu – Bohu – záleží, přestože je každý z nás jen „nejlepší herec ve vedlejší roli“, což je také název jedné kapitoly.

Významnou část knihy autor věnuje Jákobovi, „jedné z nejúchvatnějších biblických postav“. Zběžně probere jednotlivé etapy Jákobova života a zastaví se u jeho nočního zápasu s Bohem, který vykládá po svém: „Útočník, anděl, je Jákobovo svědomí, část jeho bytosti, jež ho volá, aby překonal své špatné sklony. Zápas probíhá mezi částí jeho bytosti, jež vítězí chytrostí a podvodem, a částí, jež se cítí být povolána Bohem stoupat po žebříku do nebe, aby se stal vzorem. Jákob je ve válce se sebou samým, současně vyhrává i prohrává.“ Také ve zbývajících kapitolách nalezneme časté odkazy na Jákobův příběh.

Poslední kapitola pojednává o tom, proč jsme pro svět důležití. Autor téma uzavírá slovy: „V posledku však klíče k mé nesmrtelnosti, k ujištění o tom, že na mém životě záleželo a že jsem nežil nadarmo, nejsou v ničem jiné než klíče vaše a kohokoli jiného. Vidím je v práci, kterou jsem vykonal, v činech dobroty, kterou jsem prokázal, v lásce, kterou jsem dal, a lásce, kterou jsem dostal, v lidech, kteří se při vzpomínce na mne usmějí, a v dětech a vnucích, v nichž bude trvat mé jméno i památka.“

Velký dík za čtenářskou obec patří překladateli knihy Pavlu Kolmačkovi, moravskému básníkovi. Jasná, srozumitelná a krásně formulovaná čeština dodává knize na čtivosti a plynulosti. Mám osobní zkušenost, že tato na pohled nenápadná knížka oslovuje jak lidi věřící, tak i ty hledající. Proto se domnívám, že by měla mít své místo nejen v knihovnách evangelických sborů a rodin.

Romana Čunderlíková

Harold S. Kushner: Aby měl život smysl

Praha, Portál 2017, 151 s.

Setkání s osmi šumavskými samotáři

Pohled do tajuplného světa, o kterém nic nevíme

Nové dílo Aleše Palána je kniha rozhovorů s osmi lidmi žijícími dlouhodobě mimo civilizaci. Autor si povídal se šesti muži a dvěma

ženami, kteří se vzájemně ničím nepodobají a k tomu, proč zvolili život o samotě v lůnu šumavské přírody, mají každý jiný důvod. Dostáváme se

do zvláštního světa, poznáváme tvrdý a zároveň krásný život, svobodný a přece omezený ročním obdobím, počasím a minulostí jednoho každého. Zpovídáné ženy uchopily svou existenci více prakticky, zato mužové-samotáři působí někdy až mysticky, jejich myšlenkový svět je tajuplný a často

neuchopitelný. A žijí každý jinak. K některým ani nevede cesta, protože už dávno zarostla, někteří žijí léta v maringotce, někdo farmaří se spoustou domácích zvířat, jiný pěstuje jen zeleninu. Je mezi nimi náruživý čtenář i bývalý narkoman. Co osud, to originál.

Autor zjevně nezamýšlí knihu jako pozvánku a návod k vybudování ekologického hospodářství uprostřed neposkrvněné přírody. V rozhovorech mu jde o ponor do tajuplných zákoutí krajiny i lidské duše. A samotáři se zvláštním způsobem otvírají a osobitým způsobem vyprávějí své sny, zážitky, pohnutky a životní příběhy. Často se zde mísí realita s prožitky až mystickými, spiritualita jaksi

nevynhaněně obecná či východní s křesťanskou. Odloučenost a dlouhodobá samota vedou většinou ke zkoumání sebe sama, k promýšlení smyslu existence člověka i světa a k hledání odpovědi na znepokojivé otázky. Na to, na co nejsou lidé v civilizačním koloběhu a při překotnosti současného žití často schopni odpovědět nebo aspoň odpovědi hledat, dokážou tito lidé mít názor, formulovat jej a poslat do světa. V tom je sdělení knihy originální a autor trefnými otázkami i trpělivým nasloucháním k němu velkým dílem přispěl. Citlivě, přátelsky a s velkým respektem ke každé z osobností dokázal nahlédnout do jejich srdcí i mysli a předat jejich poselství dál.

Kniha vyšla ve zdařilé grafické úpravě a jednotlivé rozhovory bohatě doprovázejí fotografie renomovaného fotografa Jana Šibíka (Czech Press Photo, Golden Prisma Award). Díky němu se seznámíme nejen s šumavskými samotáři jako originálními osobnostmi, ale také nahlédneme do prostředí, které znamená jejich svět.

Aleš Palán, publicista a spisovatel, současný ředitel nakladatelství a knihkupectví Kalich, vydal již na čtyři desítky knih. Za průvodce brněnským Bronxem *Bronx* v minulosti získal ocenění Magnesia litera a za knihu rozhovorů s bratry Reynkovými *Kdo chodí tmami* cenu Českého literárního fondu.

Daniela Ženatá

Aleš Palán, Jan Šibík: Raději zešítet v divočině.

Setkání s šumavskými samotáři.

Praha, Prostor 2018, 378 s.

ZJIŠTĚNÍ VŠÍMAVÉHO POZOROVATELE

Vitríny a sto let

Stoletá církev ve stoletých vitrínách?

Lidé půjdou na procházku a uvidí název církve nebo aspoň symbol, pokud na budově bude, a řeknou si, že o této církvi už někde slyšeli. Ano, to je ta církev, která slaví sto let.

Třeba se i zastaví a mrknou do vitríny na budo-

vě a objeví to, co jsem i já občas na svých cestách viděl. Nejdříve spatří oprýskané krabice, z kterých se odlupují cáry staré barvy. A pokud se podívají dovnitř, objeví pozvání na události, které již byly. A za těmito informacemi, které kulhají na ►

jednu nebo druhou stranu, bude na ně prosvítat takové něco, do čeho se hodně dlouho opakovaně zapichovaly špendlíky, a budou tipovat, jakou to mělo původně barvu.

Kdyby se mě před některými vitrinami někdo zeptal: „Ty k nim také patříš?“, stal by se ze mne v ten okamžik možná biblický Petr. Upřímně jsem se před takovými vitrinami ptal sám sebe, zda bych to přiznal. A když jsem se na svých cestách blížil k další vitrině, tak jsem si vroucně přál, aby byla jiná.

Možná to vidím skrze své původní učitelské povolání – nástěnky byly opravdu velmi důležité, a asi jsem tím postižen. Ale vitrín, které by byly hezky natřeny, měly neopotřebovaný podklad pod materiály, a tyto materiály by byly rovně připevněny a byly aktuální, jsem zatím mnoho nespatriil.

Možná je vše jinak a měl jsem pouze smůlu na několik málo zanedbaných vitrín. Můj příspěvek je jako ty průzkumy. Generalizuji na základě malého vzorku a také vím, že je to věc každého sboru. Jenom si nejsem jist (píšu na základě zkušenosti s rodinnými nevěřícími), zda ti kolemjdoucí pochopí, že není důležitá fasáda, ale to uvnitř – společenství.

Pán Bůh mi skrze člověka, který mne přivedl k víře, poslal jednu zásadní myšlenku: „Žij vírou aktivně.“ V souladu s tímto poselstvím místo dalšího teoretizování vkládám na závěr své úvahy inzerát:

Doma v průjezdu mám navíc jednu novou hliníkovou uzamykatelnou informační vitrínu na dva papíry A4. Pokud víte o nějakém sboru, který by ji potřeboval, zadarmo pošlu.

Dalibor Blecha

Čtyři dialogy o stvoření

Bože, stvořil jsi zemi?
Člověče, proč se dnes ptáš?
Víš, bylo krásné ráno. Ptáci zpívali a vše bylo svěží. Chtěl bych ti poděkovat.
Rádo se stalo, můj člověče, moc rádo se stalo.

Bože, stvořil jsi zemi?
Člověče, proč se dnes ptáš?
Včera nás zastihla bouřka a nastydil jsem.
Je mi špatně. Chtěl bych radu.
Kvete vám před domem lípa, uvař si čaj, člověče, pomůže ti.

Bože, stvořil jsi zemi?
Člověče, proč se dnes ptáš?
Tak, sakra, stvořil jsi ji?
Co se děje, člověče?
Zlobím se, Bože. A jestli jsi ji stvořil ty, tak jsi to pěkně zpackal.
Proč se zlobíš?
Ty jsi neviděl zprávy? Půlka Sumatry je v troskách...

Země se pohnula, proč to bolí tebe?
Lidé trpí. Mám strach. Jsou tak sami.
I mně jich je líto, člověče.
Co s nimi bude?
To záleží i na tom, koho jim pošlu a kdo tam půjde. Pomůžeš mi, člověče?

Bože, stvořil jsi zemi?
Člověče, proč se dnes ptáš?
No...
Co je s tebou, člověče?
Stydím se, Bože. A kdybys ji stvořil ty, musel bych se stydět i před tebou.
Proč se stydíš?
Ty jsi neviděl zprávy? Děsí mě, co se děje s oceány...
Co se s nimi děje, člověče?
Jsou plné plastu. Jsou z něj celé ostrovy...
A proč se stydíš, ty, člověče?
Já je stvořil. A teď nevím, co s tím.
Tak se snaž. Dal jsem ti silné ruce a chytrou hlavu. Když budeš chtít, pomůžu ti, člověče.

Alžběta Hanychová

Sloužím, tedy jsem

Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili. (Mt 25,40)

Církev stojí na čtyřech nohách: dobré zprávy a svědectví o ní, společném setkávání a slavení bohoslužeb a svátostí, zodpovědnosti za společenství a službě. Každý, kdo se k církvi opravdově hlásí, stojí na těchto čtyřech nohách zrovna tak.

Já teď o jedné té noze přemýšlím – přemýšlím o službě. O poslání sloužit. O tom, co znamená být diakon nebo konat diakonát (který slaví v ČCE

v letošním roce dvacáté výročí). Je tahle služba instituce, je to stav, nebo je to děj? Kdy se člověk stává tím, kdo slouží (diakonom)? Přemýšlím a zjišťuji, že odpověď je příběh. Příběh vlastního podílu na této službě.

Je mrazivé zimní ráno. Ještě tma. Poslední tramvaj, kterou jsem ještě mohl bezpečně stihnout vlak odjíždějící do Prahy z brněnského hlavního nádraží, mi ujela. U té další už to není jisté. Vbíhám do nádražní haly a zjišťuji, že je pozdě. Vlak právě odjíždí. Další pojede za hodinu.

„Nemáte drobák?“ Otáčím se a vidím staršího muže s mastnými vlasy, oblečeného do neskutečně ušmudlané bundy. Nevoní.

„Nemám!“ Přece nemůžu dávat drobné každému bezdomovci. Za to, že jsou na ulici, si beztak můžou většinou sami. Pracovat nechtějí. Je to jejich volba, jejich životní styl. Proč bych jim na něj měl přispívat. A vůbec, přece nemůžu nést odpovědnost za všechnu bídu světa.

Kde asi dnes spal? V noci byla pěkná zima... Zahřál se někde? Snídal? Jasně, že si za to může sám, ale... „Pane, počkejte, tady máte 50 korun a kupte si něco k snídani.“ Překvapeně přijímá peníze. Splachým úsměvem děkuje. Dáváme se do řeči. Na ulici je od té doby, co ho opustila manželka. Prostě to nějak nezvládl, udělal pár špatných rozhodnutí a teď je tady. Na ulici, na cestě.

Myslím na jiného poutníka, který byl často na cestě. Na toho, kdo před dvěma tisíci let putoval mezi Galileou, Samařskem a Jeruzalémem. Bytostně cítím jeho přítomnost. Cítím, že je přítomen v úsměvu toho muže. Odcházím na vlak. Na cestu. O hodinu opožděn. O prožitou přítomnost Boží obohacen. Svítá.

Štěpán Brodský, Jan Soběslavský

kresba Petra Fischerová

Bratrská škola: Stres a nedostatek času. Dramatická prezentace při synodu v Litomyšli

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Romana Čunderlíková,
Gabriela Fraňková Malinová,
Jiří Hoblík, Jiří Hofman, Jan
Kirschner, Ondřej Kolář, Tomáš
Pavelka, Lenka Ridzoňová, Adéla
Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

Maják na ostrově Hiddensee
v Baltském moři
foto Daniela Ženatá

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka zářijového
čísla je 19. 8. 2018

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 25 Kč,
předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklus témat pro rok 2018 je zaměřen na sté výročí založení Českobratrské církve evangelické.
Číslo 9/2018 bude mít název „Partnerství církví“.

ISSN 1211-6793

ČESKOBATRSKÁ
CIRKEV
EVANGELICKÁ

christivity

KŘEŠŤANSKÁ KOMUNIKAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ HRA,
INSPIROVANÁ POPULÁRNÍ HROU ACTIVITY®.

JE ZAMĚŘENA NA ZNALOSTI BIBLE, KŘEŠŤANSTVÍ
A NÁBOŽENSTVÍ OBECNĚ. MŮŽE SLOUŽIT JAKO KATECHETICKÁ
POMŮCKA PRO MLÁDEŽ A KONFIRMAČNÍ PŘÍPRAVU.

DOPORUČENÝ VĚK: 12-99
POČET HRÁČŮ: MIN. 3-12

Další informace a objednávka na <http://bit.ly/christivity>,
případně e-mailem (vozenilkova@e-cirkev.cz).

Vydala Českobratrská církev evangelická v roce 2018
se svolením Wiener Spielkartentabak. Ferd. Platnik & Söhne, A-1140 Vídeň.
© by Platnik Vienna 2016. www.platnik.com
www.e-cirkev.cz
e-cirkev@e-cirkev.cz

RADUJME SE VŽDY SPOLEČNĚ

OSLAVY 100. VÝROČÍ VZNIKU ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

PARDOBICE 27. – 30. 9. 2018

ČTVRTEK 27. 9.

IDEON

- Na počátku (V. Hurt, E. Šormová),
(přístoupení, migrace,
hledání shory)

PÁTEK 28. 9.

IDEON

- Kostel jako odlišek bohoslužby
(Atelier Štěpán)
- Církev a její kulturní role (M. C. Puma,
D. Raus, A. Pinčová)

IDEON

- Aktivní občanství (T. Vojtěšek, A. Thadléček,
Š. Ježek)
- Evropská unie a migrace - Jak se EU dívá na
problémovou imigraci (R. Netuka)
- Láska vydrží, až se děje cokoli (třeba
i sexuální revoluce) (J. Halama)
- Týpová

KOSTEL ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

- Romové, chudoba a škalon
(L. Fušová)

KOSTEL ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

- Znovuzrození obrázků - biblická imaginace
jako zdroj nového v evangelické bohoslužbě
(T. Landová)
- Zastípe virtuální reality (nové technologie)
(L. Šaňák)

SOBOTA 29. 9.

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

- Generální zkouška přírodního sboru
- Consonare
- Slavnostní bohoslužby - vede Daniel Ženaty,
hudební doprovod: Ladislav Moravetz
a pěvecký sbor ECHO, Zlín

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

- Let's get
- Letem světem - 100 let Českobratrské
církve evangelické - krátký průběh historie
- IMPRO - improvizace na téma víry,
svědomí, péče, dyabla
- Co děláme I, krátké povídky na téma
děti, diakonie, Jeronýmova jednoty
- Bonifaci, koncert nejen pro děti
- Co děláme II, krátké povídky
nastěhování a služba veřejnosti
- Noční optika
- Co děláme III, krátké povídky na téma
církve, hudby, grantový systém, mládež
- Svanopluk

IDEON

- Jeronýmova jednoty (V. Hurt, J. Křivobráta,
J. Stehno)
- Každý sbor je jiný, pastorační služby
- Budoucnost (J. Štěl, J. Soběšlavský,
A. Jacoba, M. Hiller, H. Lipková, A. Miller)
- „Pojď, když mě posíláš“ aneb biblická
inspirace pro křesťany v rozporu 100 let
(J. Křivobráta, J. Ženaty)
- 100 let CCE (P. Moravetz)

KOSTEL ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

- pěvecký sbor ECHO
- Oratorium Kázání na hoře (M. Šlechta)
- Žena v církvi (K. Kožanová Baucová)

KRAJSKÁ KNIHOVNA

- Měsíční - etnické, náboženské,
vědecké (J. Křivobráta, D. Cincibara,
J. Křivobráta, O. Kovač, V. Šaňák,
Z. Schreberová)

BUBENKOVY SÁDKY

- barokní hudba
- Veselá logopedie, písničky pro děti a mládež
- muzikální a filmové metody
- romská kapela, dětský tančák
sboru Romů Diváček

DÁLE SE MŮŽETE TĚŠIT

NA MODLITBY TAIZE,
FESTIVALOVÉ KINO,
VÝSTAVY, DĚTSKÝ
PROGRAM, WORKSHOPY,
BOJOVKU, PREZENTACE
DIAKONIE A ŠKOL EA,
NABÍDKU PRODUKCE
MALÝCH NAKLADATELSTVÍ
A MNOHO DALŠÍHO